

VEAȚE NOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini — 1 leu

COPIII — O OPTICĂ ORIGINALĂ

În pagina a 2 a

DIN SUMAR:

- Cum vedem culorile ● Acad. Sedov despre experiențele „Skylab” ● Cîteva expresii populare și explicația lor medicală ● Mafia fantomatică ● Testele din tuneluri

Cine n-a auzit cum îi strigă copiii mari pe cei mai mici! Iată câteva exemple:

— Cheamă-l pe „schelet”!

— Pe cine?

— Pe bubos!

Sau:

— Să-l primim și pe roșcovan. Are capul tare!

— Nu! Mai bine pe grăsan. E mai prost, dar e iute de picior.

Sînt tot atîtea caracterizări concise, clare, care nu pot da naștere la interpretări. Dealtfel și adulții înclină adesea să-i clasifice pe copii. E o practică foarte răspîndită. Caracterele atît de diferențiate ale copiilor, comportările lor atît de diferite în situații asemănătoare îi pun pe gînduri atît pe părinți, cît și pe medici. Ni se pare de aceea a nu fi lipsit de interes să aflăm și opiniile unui chirurg pediatru, S. Dolejki, asupra caracteristicilor diverselor tipuri de copii — vădite în împrejurări netipice.

Documentar

Copiii — o optică originală

EXPLORATORII. Este vorba de o categorie de copii care reunește mai ales băieți. Exploratorii sînt în general singuratici. Numai rareori se adună cîte doi, cel mult trei. Lăsați în voia lor, ei se îndeletnicesc în timpul liber cu cercetarea unor obiecte și fenomene necunoscute. Dacă în raza atenției lor intră un șurub slăbit îl fixează; introduc o sîrmă îndoită cu ambele capete în cele două găuri ale unei prize; dau foc la tot felul de prafuri și tablete ca să le compare flacăra cu care ard și să verifice care se aprinde și care nu; taie firele trecute peste pervaz ca să vadă ce și unde se stinge. Dar chiar dacă nu află ce perturbații au provocat își continuă calm cercetările — doar sînt exploratori! Bine ar fi să ne putem imagina sau, și mai bine, să putem ști ce vor deveni acești copii în viitor...

NEVROPAȚII. Copiii din această categorie nu pot fi în nici un caz calificați lași, deși printre ei sînt destui lași. Mai tîrziu devin în general oameni corecți, buni. Dar din pricina structurii lor sînt emoționați și interesați de tot ce se întîmplă. Sînt atenți la zgomote, plîns, țipete. Mirosurile necunoscute îi irită. De cînd intră în spital și pînă pleacă se întreabă mereu: „Unde au să mă pună?”, „Cine o fi băiatul acela?”, „Cînd au să mă opereze?”, „De ce mi s-o fi lipit cămașa?”, „De ce mi-a mîncat cutare mărul?”, „Am să mai pot schia?”. O infinită varietate de întrebări pe care le adresează oricui, fără excepție. Într-o zi am văzut un băiețel care se apropiase de pătuțul unui copil de un an și-l tot întreba: „Ți-e somn?”, „Unde-ai vrea să te duci?”, „Te doare burta?”.

Nu-i exclus în acele clipe să se fi trezit în el un viitor medic.

OAMENII DE ACȚIUNE. Mereu se gîndesc la ceva. Dezbăt aprins scorul unui meci de hochei transmis la radio. O ajută pe soră să înfășoare pansamentele. Fac schimb de lucruri care reprezintă pentru ei „valori materiale”. Unii desenează sînguincios. Cei mai mici merg evident pe urmele celor mari. De aceea sug ore în șir piciorul vreunei jucării de cauciuc sau desprind capul tuturor păpușilor ce le cad în mînă. Au cu toții aceste trăsături comune: sînt pricepuți, serioși și nu-și pierd vremea degeaba. Viitorul le este asigurat, căci oamenii pricepuți își fac totdeauna un rost în viață.

GINGAȘII. Culcați în pat sau făcînd primii pași șovăitori, cu o carte în mînă sau duși pe gînduri, ochii lor exprimă întotdeauna duioșia. Dacă ne apropiem de un astfel de copil și-i vorbim sau îl dezmierdăm, el se lipește de noi încrezător și simțim cum iriază nu numai căldură trupească, ci și dorința de mîngiere. Stînd cu ei de vorbă, devenim noi înșine mai calmi, iar pentru ei acest lucru este de-a dreptul o necesitate. După o oricît de scurtă conversație, acești copii devin mai vioi, le crește apetitul. Se și vindecă mai ușor.

Ce puțin îi trebuie omului ca să fie fericit! Puțină atenție, un pic de mîngiere...

HOȚII MINORI. Din bogata-mi experiență, mi-am putut da seama că acești copii provin de multe ori din familii onorabile. Dar ambianța familială nu le este totdeauna propice. Pun mîna pe tot ce le cade sub ochi — creioane colorate, jucării, păpuși, cărți de la copii mai mari. Se trezesc deseori noaptea și te fac să te întrebi dacă vor la oліță ori au visat urît. Dar ei se apropie pe furiș de patul vecin și scot de sub perna altui copil de-o vîrstă cu ei vreo mașinuță rîvnită sau altă jucărie. Alteori fură de-ale mîncării.

Cînd surprind în baie sau în alt colțșor ferit vreun băiețel cu o privire ștrengară care mestecă de zor o delicat-esă sînt sigur că se înfruptă dintr-un bun al altuia. Am încercat de cîteva ori să descopăr secretul acestor manifestări, să le aflu mobilul, să trag concluzii. M-am întrebat dacă comportarea acestor copii n-are vreo legătură

cu cine știe ce discuții în familie, în cercul prietenilor?

Se pare că da.

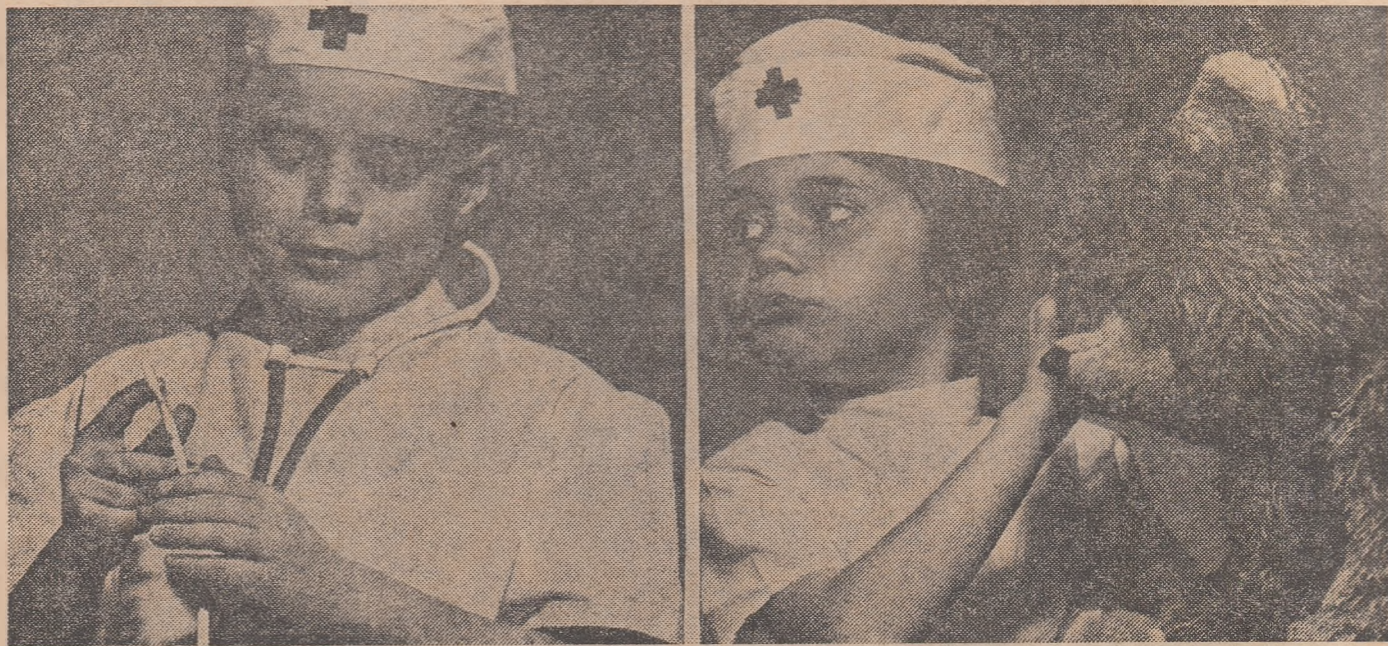
INDIFERENȚII. Sînt copii care nu ne dau prea multă bătaie de cap. Ei deschid absenți gura cînd li se administrează vreo poțiune. Și chiar cînd aceasta e dulce, ei nu arată o plăcere deosebită. Inghit nepăsători hapuri, uneori grețoase, și nu se opun la nici un tratament. Li acceptă fără pic de curiozitate pe noii veniți. Se despart fără regrete de cei care părăsesc înaintea lor spitalul. Chiar cînd suferă pu-

iar cînd se trezesc sînt în patul lor din salon. Înțelegi? După operație sigur că te doare. Dar durerea scade cu fiecare zi. Apoi te ridici în pat, cobori, începi să mergi cîte puțin și ulți de durere.

Cît durează această convorbire calmă, serioasă îmi port ușor mîna pe burta copilului. În felul acesta izbutesc să descopăr simptome pe care greu le pot afla la copiii agitați, care opun rezistență la consultații. Din păcate însă, nici această metodă nu este infailibilă. Uneori se întîmplă să greșim diagnosti-

altă generație cu altă experiență de viață. Vom constata așadar că are cunoștințe din cele mai variate domenii. Să fie, oare, vorba de un fenomen de accelerare a dezvoltării intelectuale la copiii de astăzi? Nici gînd! Întotdeauna au existat asemenea copii.

PASIONAȚII. Acești copii se aprind ușor, sînt vioi, explozivi, niciodată indiferenți. Poate că ar trebui să le spunem altfel. Dar chiar și cea mai precisă definiție ni s-ar părea insuficientă. Sînt copiii care recunosc totdeauna cei dintîi: „M-am gîndit bine, eu am gre-

Vături medici sau oameni de acțiune?

în la despărțirea de părinți, îi uită foarte repede, reamintindu-și de ei numai în zilele de vizită. Este o comportare caracteristică dealtfel pentru majoritatea copiilor.

Grupul indiferenților este, așadar, foarte mare. Dar cu toate că sînt pentru noi pacienți comози, n-aș putea spune că-i prefer altora. Am mereu senzația că nici cînd vor fi mari nu se vor lepăda de această trăsătură defel pozitivă. Nici chiar atunci cînd viața le va cere să adopte o altitudine hotărîtă față de un eveniment.

FRICOȘII. Deși puțini, există totuși și printre copii. Aceștia se tem de toate fără excepție. De injecții și clismă, de tratamente în general și de schimbarea lor. E inutil să-nțercăm să le explicăm ceva, oricum nu ne cred. După operație le e teamă să coboare din pat. Nu pentru că i-ar dura ceva, dar „ca să nu se rupă cusătura”. Asemenea copii nu ne ajută deloc la stabilirea diagnosticului. Dimpotrivă, de frica operației, ei caută să ne convingă pe cel mai firesc ton posibil și cu o privire aparent foarte sinceră că „nu-i doare nimic”. Mai mult, acuză vagi dureri în stînga, știind bine că acolo „nu se face apendicită”. De aceea față de astfel de copii adopt următoarea tactică.

— Ce mai faci? Îi întreb pe un copil fricos. Dă-mi puțin mîna. Îi iau pulsul și, între timp, îi armănesc fiecare mișcare, iar cînd se așteaptă mai puțin, îl întreb: — Te temi de operație?

Răspunsurile variază, firește, de la copil la copil. De cele mai multe ori însă mi se răspunde sincer: „Da!” Dar copiii care îmi răspund așa nu sînt de departe de cei mai fricoși.

Cînd simț că un copil nu-i în apele lui încep să-i explic pe-ndelete:

— Operația nu-i deloc obligatorie. Dar pentru că tot ne-am hotărît s-o facem, eu zic că n-ai de ce să te temi. Înțeleg că ți-e frică de durere. Nu-i așa? Dar oricine știe că în timpul operației nu doare nimic. Operăm doar cu anestezie. Copiii operați sînt adormiți,

cul acestor copii, greșeală pe care apoi o regretăm profund.

Deveniți adulți, acești copii vor avea mereu de suferit din cauza fricii atunci cînd se vor afla în condiții dificile.

ANARHIȘTII. În toate grupările sociale există oameni refractari la disciplină. La copii această trăsătură este și mai pregnantă decît la adulți. De cîte ori li se cere ceva ei protestează: „Nu vreau să mă sool, eu vreau să dorm!”, „Nu mă duc la tratament!”, „La feița aceea a venit mama, să vină și la mine!”. Acești copii au un foarte dezvoltat simț al dreptății, dar într-o interpretare personală. Ei nu țin seama de spusele altora. Cînd le explici ce-au greșit, în primul moment ai impresia că ai fost înțeles. Ulterior însă constatăi că, deși te-au ascultat, gîndurile acestor copii erau de fapt în altă parte. Le este peste puteri să-și învingă propriul eu.

Și totuși o frîntură de spirit anarhic este utilă pentru dezvoltarea oricărei personalități, îi conferă o seamă de avantaje. Dar numai într-o anumită etapă.

INTELECTUALII. În general, se crede că copiii din această categorie sînt rodul educației, al învățăturii, al mediului. Se prea poate. Dar un lucru este totuși cert, anume că unii copii sînt intelectuali din naștere. Nu pot susține afirmația cu date statistice sau studii de specialitate, dar din experiența personală m-am putut convinge că există o asemenea categorie de copii. Să încercăm să ne apropiem neobservații de un grup de copii care dezbăt aprins o problemă. Sau să discutăm cu ei pe orice temă. Dacă discuția va fi sinceră, dintre copii se va detașa neapărat vreun adolescent care ne va uimi cu cunoștințele și raționamentele lui. Deși prietenii lui îl socotesc un copil obișnuit. Căci cunosc mulți alții ca el. Acest adolescent obișnuit ne va bombardă cu o sumă de cunoștințe de care noi adulții habar n-avem. Va face asociații care nouă nu ne-au trecut niciodată prin minte. Căci noi facem parte din

șit! Chiar dacă uneori după această mărturisire se vede că nu el a greșit, ci cel cărui i se confesează.

COPII NORMALI. Aceștia alcătuiesc majoritatea. Băieți și fete cu reacții adecvate: rid cînd trebuie, iar în situații dificile plîng. Știu să stea cuminți cînd li se cere, să învețe, să fie serioși. Pe de altă parte știu să se joace zgomotos, să meargă-n mîini... Și mai ales nu atunci cînd am vrea noi adulții, ci cînd le vine lor la socoteală, cînd au acumulat destulă energie sau destule emoții și simt nevoia să se debaraseze de ele. Evident, toate acestea nu concordă cu starea noastră de spirit. N-aș putea spune că sînt și pacienți comози. Reacționează la ce se întîmplă în jurul lor nu așa cum am vrea noi medicii, ci așa cum trebuie să reacționeze copiii normali.

S. Dolejki

documentar.

documentar docum

mentar documentar du

documentar document

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

mentar documentar docu

Dimitrie Cantemir — 300 de ani de la naștere

UN MARE FĂCLIER AL SPIRITUALITĂȚII ROMÂNEȘTI

Aniversarea tricentenarului nașterii lui Dimitrie Cantemir, cinstirea memoriei acestui „mare cărturar și om politic român”, cum l-a caracterizat într-o remarcabilă sinteză tovarășul Nicolae Ceaușescu, a îmbrăcat caracterul unui eveniment cu adânci semnificații în viața culturală și științifică a țării. Manifestările închinare acestui mare fiu al poporului nostru au însemnat o nouă și relevantă afirmare a grijii cu care, făurind destinul de astăzi și ziua de mâine a României socialiste, Partidul Comunist Român cultivă tradițiile înaintate ale trecutului, ducând mai departe, în noi contexte istorice, făclia nestinsă a iubirii de țară aprinsă de înaintași.

Prin multiplele valente ale operei sale, prin domeniile pe care le-a inaugurat, Dimitrie Cantemir a rămas înscris în cartea de aur a spiritualității românești ca un mare, un autentic deschizător de drumuri. El și-a dezvoltat cele trei idei fundamentale care constituie marea sa pirhie de susținere a operei sale: ofițeria latină, continuitatea și unitatea poporului român în lucrări care au făcut din el — în pragul istoriei moderne a poporului nostru — cel dintâi ideolog al unității noastre național-statale. Într-adevăr, „Descrierea Moldovei” sau „Hronicul vechimei româno-moldo-vlahilor” au susținut strălucit drepturile poporului nostru la unitate, la o viață liberă și independentă. „Românii din Dacia, cari sînt moldovenii, muntenii și ardelenii, sînt din neamul lor hiresi romani de la Italia, de Traian împăratul aduși. Și romanii au locuit

necurmat în Dacia, precum pînă astăzi locuiesc”, spune marele cărturar închizînd în aceste cîteva cuvinte o viziune absolut nouă, pentru vremea lui, despre modul de a scrie istoria neamului său.

În același timp, Dimitrie Cantemir a fost o personalitate de seamă pentru întreaga cultură universală a veacului său, atît prin lucrările-i de filozofie — ca „Divanul sau județul înțeleptului cu lumea” — cît și prin cele cu caracter politico-teoretic — „Studii asupra naturii monarhiilor” — de istorie universală — „Istoria Imperiului otoman” — sau de muzică orientală ori geodezie — „Zidul Caucazului”. Cunoscut și stimat în lumea savanților europeni încă din timpul vieții sale, memoria marelui umanist este acum omagiată în multe țări ale lumii ca o prețuire a contribuției românești la tezaurul culturii mondiale, ca o dovadă de stimă și prietenie pentru poporul și țara noastră. Sărbătorirea tricentenarului nașterii sale a fost înscrisă în calendarul internațional al UNESCO ca unul din marile evenimente ale anului.

Îmbrăcînd o amploare și profunzime fără precedent, prinosul de dragoste și recunoștință al poporului nostru față de Dimitrie Cantemir a cuprins totodată hotărîrea noastră a tuturor de a face totul pentru a purta cu cinste mai departe opera înaintașilor, de a le împlini cele mai frumoase gânduri, cele mai generoase visuri în marea țară a socialismului și comunismului.

Om la înălțime...
Foto: A.P.N.

piine — se bucură de bune aprecieri din partea celor mai exigenți degustători.

Pe de altă parte specialiștii din Astrahan au mai elaborat și proiectul unei fabrici de concentrat alimentară cu o capacitate de o tonă în 24 de ore. În curînd va începe să producă atelierul experimental pentru mezeluri și produse de brutărie cu concentrat de pește.

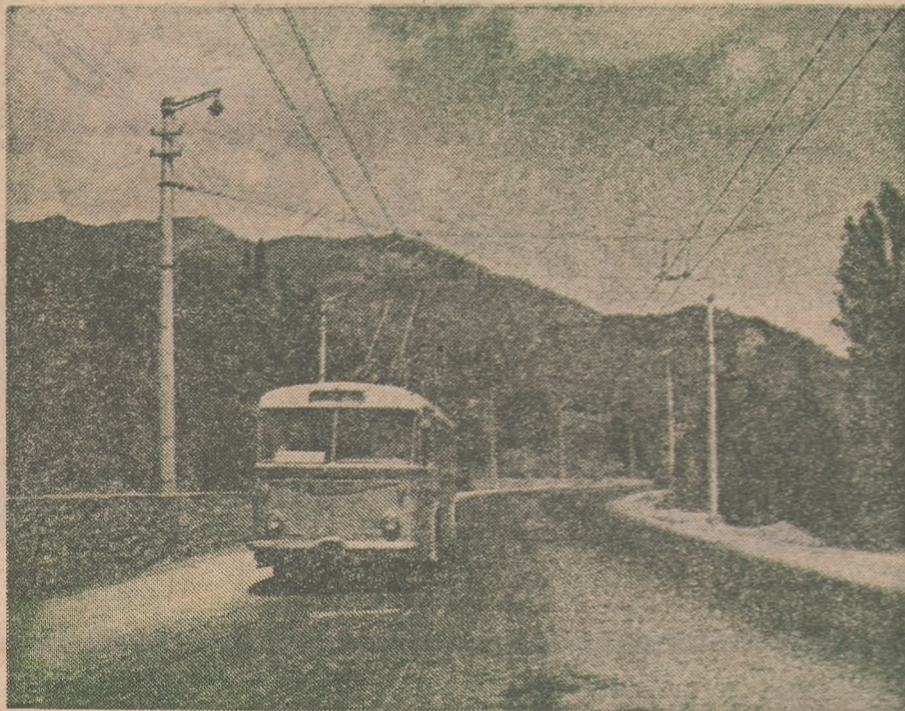
PROBLEME ȘI SOLUȚII

La adăpost de grindină

Două treimi din producția de bumbac a Uniunii Sovietice provin din Uzbekistan, care este de altfel al treilea mare producător de bumbac din lume. Pentru a se menține pe aceste poziții fruntașe, cercetătorii fac tot ce le stă în putință spre a valorifica cît mai bine „aurul alb”. De un timp încearcă ei să străduiesc să cultive noi varietăți cu calități superioare, se ocupă intens de mecanizarea lucrărilor, construiesc și utilizează cele mai moderne mașini de recoltat.

Lanurile de bumbac erau mereu amenințate de grindină, care uneori era atît de deasă încît distrugea plantații întregi. Anul acesta au putut fi pentru prima oară protejate de grindină 243 000 de hectare din valea Fergana. Această realizare se datorează în primul rînd intervenției pricepute și eficiente a echipelor din serviciul de luptă împotriva grindinei, care s-au aflat zi și noapte la posturile lor.

În momentul de față, în Uniunea Sovietică servicii de acest tip apără de grindină aproape patru milioane de hectare cultivate cu plante valoroase. Ele sînt presărate îndeosebi în Asia Centrală și în Caucaz, regiunile cele mai periclitate. Fiecare serviciu se compune dintr-o stație de observație și din cîteva tunuri antigrindină. Cînd pe e-

Pe șoseaua de munte Ialta—Simferopol

cranele radar apar nori purtători de grindină, observatorii îi informează pe servanții tunurilor, comunicîndu-le totodată coordonatele norilor. Aceștia din urmă sînt imediat „bombardați” cu proiectile umplute cu o substanță chimică care provoacă topirea gheții, în așa fel încît boabele de grindină se transformă în inofensive picături de ploaie.

cum mai bine și mai deplin asimilate de organism. Valoarea biologică a proteinelor vegetale va putea crește însă numai dacă li se va adăuga o mică cantitate de proteine animale. Dar cum?

În ultimul timp atenția specialiștilor era tot mai reținută de peștii oceanici, bogați în proteine cu valoare deplină. Nu s-ar putea „storce” din ei un concentrat de aminoacizi deficitari? După studii amănunțite specialiștii din Astrahan (U.R.S.S.) au elaborat un procedeu de fabricație a unui concentrat de fermenți extrași din pești.

Făina de pește este de mai multă vreme utilizată în Uniunea Sovietică ca adăug în aluaturile de plăcintă, chifle etc. Experiințe similare s-au făcut și în alte țări. Dar acest adăug influențează negativ calitățile produselor: coca nu crește prea bine, are gust și miros specifice.

Concentratul obținut prin metoda specialiștilor din Astrahan nu are aceste neajunsuri. El se dizolvă ușor în apă, nu transmite produsului mirosul și gustul de pește și este foarte ieftin. În sfîrșit, el poate fi obținut și din pește mic care se prinde pretutindeni în cantități mari.

Cele mai bune sorturi de concentrat au și fost încercate de curînd. Produsele în care a fost incorporat — gogoși, chiftele de pește, chifle și

LA ORDINEA ZILEI

Transportul pneumatic în perspectivă

Transportul pneumatic nu este desigur o noutate, dar pînă foarte recent era utilizat mai ales pentru corespondență. Acum se pare însă că în fața acestui mijloc de transport se deschid perspective mult mai vaste.

Șapte sute de atmosfere pot împinge printr-o conductă de 1020 milimetri o garnitură de containere cu o viteză de 45 de kilometri pe oră. Încărcarea și descărcarea celor 25 de tone de încărcătură — capacitatea garniturii — nu durează mai mult de un minut. Mulțumiți de aceste rezultate obținute cu prima conductă pneumatică în funcțiune la o carieră din R.S.S. Gruzină, un grup de specialiști sovietici a hotărît să mai construiască, pentru a face legătura dintre aceeași carieră și uzina de prefabricate de beton armat din Tbilisi, încă două conducte de 50 de kilometri. Noua instalație este proiectată pentru două milioane de tone de încărcătură anual.

Alte proiecte pentru viitorul apropiat prevăd o poștă pneumatică pentru probe de laborator, una pentru produse de panificație, alta pentru carbune etc. Cel mai interesant pare însă proiectul unei conducte pentru colectarea și evacuarea reziduurilor menajere într-un sector al Leningradului. De la centrul de colectare ele vor fi împinse pe sub pămînt de forța aerului pînă la uzina de prelucrare aflată la 12 kilometri de centru. Calcule preliminare au arătat că prin intrarea în funcțiune a noii instalații ar fi eliberate 150 de camioane care fac astăzi această muncă.

Dar instalațiile pneumatice și-au cîștigat o binemerită faimă și ca mijloc de transport intrazonal. La uzina „Start” din Moscova funcționează de cîteva timp o conductă care face legătura între ateliere și magazine. În momentul de față se preconizează extinderea conductelor pneumatice interuzinale la cît mai multe întreprinderi și grupuri de uzine legate prin procese comune de producție.

Pe scurt, avantajele transportului cu containere prin conducte pneumatice sînt tot mai evidente. Iată numai cîteva: posibilitatea unei automatizări totale, cheltuieli de exploatare minime, funcționare ireproșabilă în orice condiții climatice, absența zgomotului, ritmicitate, fiabilitate etc. Dar cel mai mare avantaj este că instalațiile pneumatice nu poluează atmosfera.

ALIMENTAȚIE

Piine de pește

După cum relevă statistici recente, deficitul de proteine al populației globului este tot mai îngrijorător. La începutul secolului viitor, cînd populația globului se va fi dublat, el va fi, se crede, de circa 2,5 milioane de tone anual.

Asigurarea unor cantități de proteine suficiente pentru toată omenirea presupune, printre altele, și îmbunătățirea compoziției calitative a proteinelor vegetale incluse în alimentație. Căci proteinele de origine animală sînt ori-

MAFIA FANTOMATICĂ

Crimă, corupție, șantaj și o vastă rețea de complicități

reportaj
reportaj reportaj
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

Numele cineastului italian Francesco Rosi este binecunoscut atît în Italia cît și peste hotarele ei. Filmele lui se remarcă printr-o mare valoare artistică, un sens ascuțit al argumentului politic, un anume caracter documentar, prin dorința regizorului de a nu relata doar evenimentele, ci și de a le descoperi cauzele. E adevărat însă că acum doi ani, după o primă proiectie a filmului său „Enrico Mattei”, cînd l-am întrebat care sînt cauzele probabile ale morții președintelui societății E.N.I., Rosi mi-a răspuns ridicînd din umeri a neputință:

— Am vrut pur și simplu să atrag atenția opiniei publice asupra împrejurărilor morții acestui om, pe care nu le-am putut limpezi din unele motive independente de mine...

Filmul începe și se termină — se știe — cu aceeași secvență. Un luminis într-o pădure, arbori învăluiți în picla dimineții. O lopată mecanică extrage dintr-o groapă adîncă, plină cu noroi, un fragment din fuzelajul unui avion cu reacție. Niște polițiști poartă în brațe ceva înfășurat în cearșafuri. Este tot ce-a mai rămas din inginerul Mattei, din pilotul său personal Bertuzzi și din ziaristul american William Mac Hale, care tocmai terminase un studiu biografic despre președintele societății E.N.I. Într-adevăr, așa s-au petrecut lucrurile. Filmul evocă un om puțin obișnuit, care a debutat în viață spălînd vase la trattoria napolitană „Zia Teresa”, care a luptat curajos în Rezistență și care, la sfîrșitul deceniului cinci, a pus în Italia bazele industriei naționale de petrol și gaze.

Și acum, după 11 ani, cazul Mattei continuă să rămînă o enigmă. Deși lăsa să se înțeleagă că această catastrofă n-a fost întîmplătoare, Francesco Rosi n-a pus punctul pe „i”. Nu din lipsă de curaj, ci pentru că scenariul, scris de un om care-i făgăduise să-i furnizeze probe documentare că asasinii Mafiei siciliene fuseseră implicați în această afacere, a rămas neterminat.

Cazul De Mauro

Ianuarie 1968. De cîteva zile, în vestul Siciliei pămîntul se zguduia într-una. Optzeci și trei de cutremure de gradul 9 distruseră 14 orașe și sate. Mai bine de 10 mii de case dărîmate, sute de morți, pagube evaluate la 200 miliarde de lire. Acesta era bilanțul sinistrului.

Sosisem la Palermo a doua zi după catastrofă. Prima vizită am făcut-o, evident, colegilor mei de la ziarul progresist L'Ora. Mulți ziariști nu închiseseră ochii toată noaptea. Redactaseră un număr special și organizaseră un convoi de camioane cu alimente și medicamente pentru regiunile sinistrate. Pe culoar am întîlnit pe unul din redactorii ziarului. M-am prezentat.

— Un ziarist sovietic? Ciao, colega, mi-a spus interlocutorul... Numele meu e Mauro De Mauro. Înțelegi, canalele astea vor să facă bani chiar și de pe urma morții.

— Care canalei?
— Mafioții, bătrîne, mafioții... Au murit sute de oameni, dar ei n-au găsit altceva de făcut decît să mărească prețurile la sicrie. Ah, într-o zi am să le închid eu pliscul...

Francesco Rosi a început să lucreze la scenariul filmului „Enrico Mattei” în 1970. Aflînd de asta, De Mauro i-a promis că va scrie el pasajul cel mai „tare” al scenariului, acela al morții tragice a președintelui societății E.N.I.
— Am cules date, i-a spus el lui Rosi. Imi mai lipsesc cîteva detalii. Dar, în general, promite să fie ceva senzațional...

La începutul lui septembrie 1970, mai multe ziare italiene au anunțat că zia-

ristul sicilian De Mauro știa cine a pus la cale asasinarea lui Enrico Mattei și că în curînd va da în vileag acest lucru.

La 16 septembrie, Mauro De Mauro a telefonat acasă, de la redacție, anunțînd că o să mai întîrzie puțin. Cam pe la 10 seara a plecat de la birou și a pornit cu mașina spre casă. La colțul străzii Pirandello, a oprit mașina și a intrat într-un bar ca să cumpere țigări și o sticlă cu vin. Cînd a stopat în fața

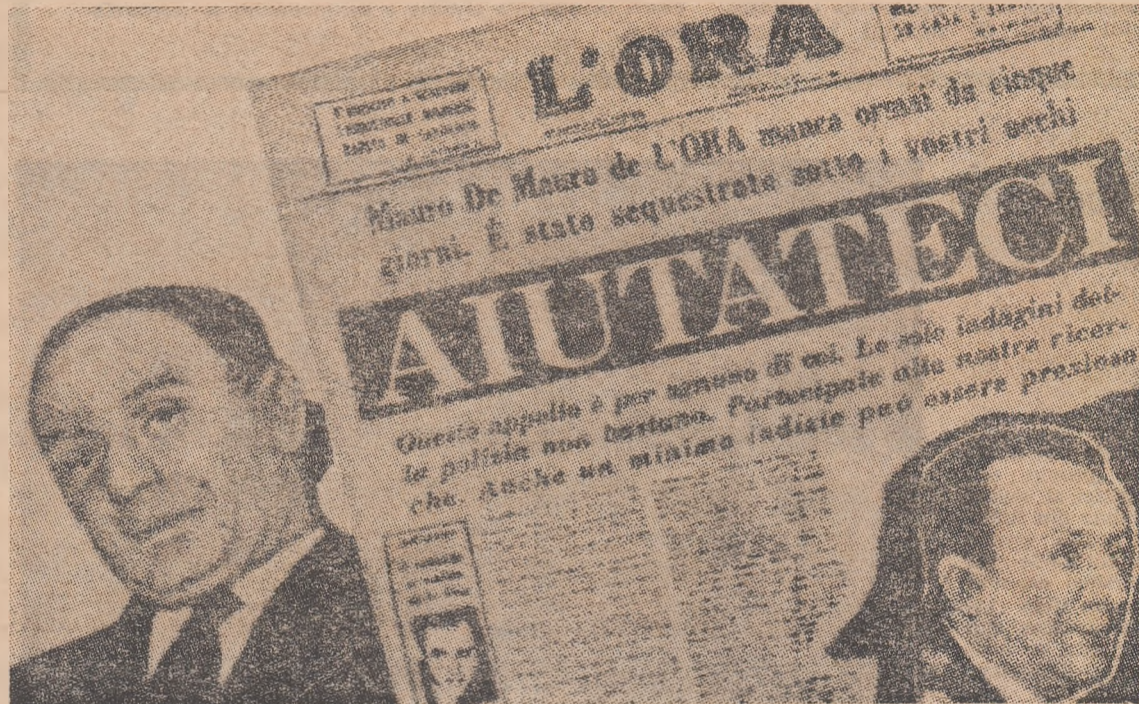
lor luate sub tortură, i s-au mai administrat și alte stupefiante. Ce voiau asasinii să afle? Giuseppe P. n-o spune. De Mauro a fost sechestrat la Palermo timp de 19 zile. Apoi, cu o ambulanță condusă tot de Giuseppe P., a fost dus într-o casă de pescari din Agrigento, unde a mai fost ținut trei zile. În dimineața zilei de 8 octombrie, De Mauro a fost imbarcat pe o șalupă. Acolo (mort sau în stare de inconștiență, nu se știe exact) a fost „ambalat”

bastru (mașina lui Scaglione) — a declarat băiatul — a găsit strada barată de un „Fiat” alb (mașina unor necunoscuți), din care au coborît doi inși. Alți doi au ieșit din curtea unei căsuțe vecine (băiatul nu-și amintea exact care căsuță). Toți patru au început să tragă asupra „Fiat”-ului albastru. Apoi au urcat în automobilul alb și au fugit... Cînd a sosit la fața locului, poliția l-a găsit pe șofer mort, iar pe procuror într-un lac de sînge, ciuruit de 11 gloanțe.

În drum spre spital a decedat și el. Interogat a doua oară, băiatul a declarat însă că „Fiat”-ul necunoscut nu era... alb, ci negru și că nu știa cîți asasini au fost.

Acum un an, în Italia a apărut o carte a ziaristului Riccardo de Sanctis, în care autorul a reunit date zguduitoare despre moartea misterioasă a lui Mattei, De Mauro și Scaglione. „Sînt sigur — a declarat de Sanctis la o conferință de presă — că cele trei crime au fost comise cu participarea Mafiei...” Într-adevăr, deși aceasta nu și-a lăsat cartea de vizită, legătura dintre moartea lui Mattei și soarta tragică a celor doi oameni care au vrut să facă lumină asupra acestui caz e mai mult decît evidentă.

Apelul ziarului L'Ora

locuinței, acolo se afla fiica lui cu logodnicul. Cei doi tineri au lăsat poarta deschisă și au intrat în apartament. Din casă fata și-a auzit tatăl explicînd ceva, cu voce tare, unor inși aflați lângă mașina lui. După tonul conversației, păreau să se cunoască. Apoi De Mauro s-a urcat din nou în mașină cu un inș lângă el și alți doi în spate. De atunci nimeni nu l-a mai văzut.

A doua zi poliția a găsit mașina abandonată într-un cartier periferic. După alte cinci zile, adresîndu-se tuturor sicilienilor ziarul L'Ora a scris în prima pagină:

„Mauro De Mauro a fost răpit sub ochii voștri. Ajutați-ne! Acest apel este adresat fiecăruia dintre voi. Participați la investigațiile noastre. Cel mai mic indiciu poate fi prețios”.

Și italienii au răspuns la vibrantul apel. Ziaristul a fost căutat pretutindeni: în orașul natal, în toată insula, în toată Italia și chiar și peste hotare. Dar în zadar...

Acum mai bine de un an ziarele italiene au publicat o nouă știre senzațională. Un preot sicilian, al cărui nume n-a fost comunicat, a relatat poliției conținutul spovedaniei unui anume Giuseppe P., asasin în slujba Mafiei din Palermo, sechestratorul prezumat al lui De Mauro. Iată cum s-au desfășurat evenimentele din septembrie 1970. Cînd a coborît din mașină, De Mauro a fost acostat de Giuseppe P., care-l cunoștea de mult pe ziarist. El i-a prezentat doi prieteni care posedau, după afirmația lui, informații unice despre „cazul Mattei”. De Mauro a acceptat imediat să se ducă cu ei să arunce o privire asupra „mărfii” și să se înteleagă asupra prețului. În apartamentul unde a fost dus, ziaristul a fost drogat cu forță. Apoi, în cursul interogatorii-

într-un container și zvîrlit în mare. Atît numele preotului, cît și cel al ucigașului au rămas secrete.

Cazul Scaglione

Cititorul nu va găsi desigur nimic interesant în biografia oficială a fostului procuror general Pietro Scaglione din Palermo. Am spus „oficială”, întrucît se știe foarte puține lucruri despre viața personală a acestui sicilian de origine. Născut la 2 martie 1906 la Lercara-Friddi, el a fost asasinat la 5 mai 1971 într-un cartier periferic din Palermo. Toată viața și-a petrecut-o în Sicilia, unde a trebuit să se ocupe de Mafia. Scaglione știa desigur multe.

Cu cîteva zile înainte de a muri, în cursul unei conferințe de presă, Scaglione a făcut o declarație senzațională. A făgăduit nu numai să comunice „în cel mai scurt timp” numele celor care-l răpiseră pe De Mauro, ci și să facă dovada legăturii dintre dispariția ziaristului și moartea tragică a președintelui societății E.N.I. În dimineața zilei de 5 mai, Scaglione a plecat de la locuința lui din strada Marchese Ugo și a urcat în mașină împreună cu fiul său Antonino și sergentul de poliție Sebastiano D'Agostino pentru a pleca spre centrul orașului. Acolo, fiul lui și polițistul au coborît, iar procurorul a pornit mai departe, spre cimitirul „Dei Cappuccini”, unde se ducea aproape în fiecare dimineață spre a depune flori pe mormîntul soției. Apoi mașina lui Scaglione s-a întors pe via Cippresi, o străduță pustie de la periferie. Poliția n-a putut găsi decît un singur martor a ceea ce avea să se întîmple, și anume un băiat de 11 ani. „Fiat”-ul al-

Mafia practică șantajul, răpirea, asasinatul, dar este insesizabilă ca o fantomă, deși se știe că crimele au fost comise de ea, de oamenii ei. Cine sînt aceștia?

Cine sînt?

Mafia a luat naștere în 1282, la Palermo, cînd cetățenii orașului au pus mina pe arme, izbutind să elibereze, pentru o sută de ani, Sicilia de sub dominația franceză. Cuvîntul de ordine al insurgenților era: „Moarte francezilor, intruși abuzivi!” Termenul Mafia ar fi compus din primele litere ale acestor cuvinte. Dar mulți lingviști sînt de altă părere. Cuvîntul, care ar fi de origine arabă, ar exprima — după părerea lor — o negație puternică: „Nu”, „Nu se poate”, „Nu există”.

Cine are dreptate? E greu de spus. Oricum, sigur e că Mafia a fost inițial o societate secretă pentru apărarea libertății și a intereselor săracilor. Mai tîrziu însă, prin secolul XIX, a degenerat într-un clan terorist. Mafioții s-au pus în serviciul feudalilor bogați, devenind tot atîtea instrumente de a servire a fărânilor, șantajîși și ucigași cu plată care căutau să nu lase nicio dată urme ale crimelor comise.

„Regulamentele” secrete ale Mafiei au transpirat pentru prima oară — a afirmă ziaristul și istoricul italian Francesco Marchese — în cursul procesului din 14 august 1877 al mai multor membri ai ei din Palermo. Aceștia au pomenit despre ele în depozițiile făcute.

L. Kolosov

(Va urma)

INTERVIU

Succesul, ca și noblețea, obligă

Zilele filmului sovietic, inaugurate luni 29 octombrie, au adus în mijlocul nostru pe doi dintre protagoniștii filmului „Monolog”, prezentat în spectacolul de gală: cunoscutul actor Mihail Gluzski, interpretul rolului principal, și tinăra actriță Margarita Terehova.

— Înainte de a începe discuția noastră, stimate Mihail Gluzski, vreau să vă mulțumesc pentru seara răscolitoare pe care ne-ați oferit-o cu filmul „Monolog”, pentru profesorul Sretenski al dumneavoastră — adevărat „aristocrat al spiritului” — pentru lecția lui de noblețe și demnitate a intelectualului. Nimeni n-a plecat indiferent din sală, mai fiecare ba își înghițea nodul care urea încăpăținat în gîtlej, ba își ștergea nasul, deși toamna noastră frumoasă ne-a scutit de epidemie de guturai. Dealfel, aplauzele publicului, care v-au mai reținut după spectacol câteva minute bune, v-au spus poate mai mult decît vă spun eu acum.

— Vă mulțumesc la rîndu-mi pentru cuvintele dumneavoastră, mulțumesc pentru simpatia și căldura publicului român în mijlocul căruia ne simțim foarte bine. Ne bucură că filmul nostru a găsit calea spre inima lui.

— Eu vă cunosc, vă iubesc și vă prețuiesc de mult. Știți de cînd? De pe vremea esaului Kalmikov din trilogia „Pe Donul liniștit” — adică de acum aproape două decenii. Un personaj teribil de interesant acest ofițer țarist frumos, mîndru și cinstit, neclintit în credința lui față de țară și împărat, sigur de dreptatea și adevărul său. Ce a fost pînă la Kalmikov? Ce a urmat după Kalmikov?

— Pînă la Kalmikov au fost cîțiva ani buni de carieră teatrală și cinematografică — din 1938. După Kalmikov a început să se vorbească despre mine ca despre — cum să spun? — o personalitate. Și întrucît am jucat aproape simultan în filmul „Taina celor două oceane”, aceste două roluri m-au consacrat ca „erou negativ”. Iar după ce Serghei Gherasimov a scris special pentru mine rolul Klîciko din „Oamenii și fiare”, soarta mea părea pecetluită. Atunci mi-am spus că trebuie să încep o luptă pe cont propriu ca să mă debarasez de eroii negativi. Așa l-am „cucerit” pe colonelul Kocerghin din „Pe gheața subțire”, apoi pe Fokici din „Prin foc nu se trece” — roluri care însumează calități foarte umane. Aceste roluri — plus altele mai mari sau mai mici (în total vreo 70) — m-au pregătit. mi-au dat tot ce trebuie ca să interpretez „A venit un soldat de pe front”. Căci un om mai bun ca nenea Vanea al meu, care se dăruiește fără rezerve oamenilor, chiar cînd lui îi este mai greu decît le este lor, care se „dizolvă” în ceilalți, nu cred că există. Este foarte greu să interpretezi un astfel de personaj, așa spune anormal, fiindcă oamenii nu sînt făcuți numai din bine sau din rău, ci au cîte ceva și de colo și de dincolo. De aceea am încercat să-l „umanizez”, de exemplu, nenea Vanea o pune la punct pe Vera cînd ea îi interpretează greșit purtarea, căci omul se mai și nervează.

— Și profesorul Sretenski?

— Nici acum nu-mi pot explica ce l-a determinat pe Averbah să mă distribuie în acest rol. Totul s-a întîmplat într-o zi. Erau foarte mulți candidați celebri pentru personajul profesorului, faima lor chiar m-a și apăsător în prima parte a lucrului.

— De exemplu, cine?

— Iertați-mă, așa prefera fără exem-

ple. Nu mi se pare etic să dau nume, e foarte greu să vorbești de colegi care ar fi vrut să joace un anumit rol și nu l-au căpătat. Aș avea și eu destule de înșirat, căci cinematograful mi-a adus nu numai bucurii, ci și amărăciuni. Deci am ajuns la profesorul Sretenski și dacă tot am ajuns aici aș vrea să spun că îl consider rolul capital al vieții mele. L-am făcut pe baza excelențului scenariu al maestrului Evgheni Gabrilovici, l-am lucrat împreună cu talentatul regizor Iliia Averbah, însă — nu sînt îngîmfat, m-a ferit Dumnezeu de acest păcat — suma experien-

Un artist între artiști

ței mele a avut și ea un cuvînt greu de spus. Acum cîțiva ani poate că n-ar fi ieșit așa.

— Vorbeați la început de o carieră teatrală. Ați abandonat-o?

— Nu! Lucrez la Teatrul actorului de film și în 27 de ani de activitate, ceea ce n-am căpătat în film, ceea ce nu mi s-a dat să fac în film, am făcut pe scena lui.

— Întreb iar: de exemplu?

— Acum da, acum pot da exemple. Am fost Karandașev în „Fata fără zestre” — în film n-aș fi fost. Am fost Valko în „Tinăra gardă” — în film n-am fost, a fost Bondarciuk. Am interpretat roluri de comedie, de pildă, pe Miloslavski din piesa lui Bulgakov „Ivan Vasilevici” — un rol foarte drag — și, poftim, ca o confirmare a ceea ce-am spus, nu l-am căpătat în filmul lui Gaidai.

— Si cum vi se pare interpretul din film?

— N-am temperament de polemist, nu vreau să fac concurs, dar, privind în comparație, așa avea ceva de contestat.

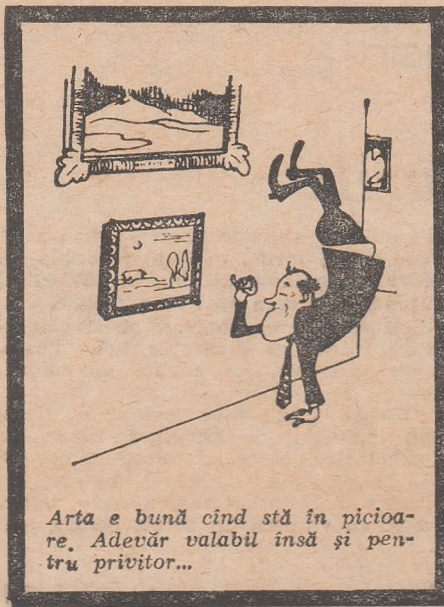
— În lunga dumneavoastră carieră ați prins și „filmul de actor” și pe acela „de regizor”.

— Da, am întîlnit ambele tipuri de film. Ce să vă spun? Dacă un regizor vrea să fie el singurul erou al filmului, dacă vrea să facă numai experimente și demonstrații regizorale, e neinteresant să fii figurant la un astfel de regizor. Dar cînd un regizor ca Gleb Panfilov, cum e mai greu de găsit al doilea, care imbină toate calitățile și ar putea aspira cu îndreptățire la primat, la „dictatură”, situează actorul pe primul plan, pot să vin și eu să spun — fără a face pladoarie pro domo — că actorul este purtătorul de cuvînt al filmului. Dar să ne dorim, pur și simplu, un cinematograful bun în care întregul colectiv, de la scenarist la actor, să fie la înălțime. Căci filmul este o artă colectivă și tocmai asta îl deosebește de celelalte arte.

— Cum vă simțiți după succes? Căci deși în cariera dv. ați interpretat multe roluri mari, cum a reieșit și din scurta dv. trecere în revistă, profesorul Sretenski este totuși „o perlă a eroinei”.

— Mă simt bine. Și mi-e și greu. Succesul, ca și noblețea, obligă.

Julia Scutaru

Arta e bună cînd stă în picioare. Adevăr valabil însă și pentru privitor...

EXPOZIȚII

Lauda cărții

De la 26 octombrie la 4 noiembrie librăria „Dacia” din București găzduiește Decada cărții sovietice, manifestare tradițională, primită totdeauna cu interes de publicul cititor. Expoziții asemănătoare s-au deschis și la Cluj și Brașov.

În spațiul limitat al standurilor este concentrată o mărturie elocventă despre amploarea fenomenului editorial în U.R.S.S., exprimat printr-o mare varietate de titluri. Un sector important este ocupat de cartea social-politică, în al cărei evantai bogat se situează la loc de frunte operele lui V.I. Lenin, dominate de impunătoarea ediție de „Opere complete” în 55 de volume (apărută într-un tiraj total de 9 500 000 exemplare), de lucrările întemeietorilor materialismului dialectic și istoric, Marx și Engels.

Bogat reprezentate sînt și operele clasicilor ruși și sovietici, binecunoscute cititorilor din țara noastră, unde au fost editate în tiraje de masă. O mențiune deosebită merită operele poezilor și prozatorilor români clasici sau contemporani, traduse în U.R.S.S., precum și cifrele concludente ale tirajelor lor, dovadă convingătoare a prețurii de care se bucură în Uniunea Sovietică creația literară românească.

În același timp standurile expoziției oglindesc fructuoasă activitate de traducere și tipărire din literatura beletristică și științific-tehnică sovietică întreprinsă în țara noastră. Ultimele noutăți în materie, oferite de principalele noastre edituri: Univers, Cartea Românească, Minerva, Dacia — constituie puternice puncte de atracție. Bineînțeles, nu sînt uitați nici micii cititori, sectorul cărții pentru copii impunându-se prin vioiciunea coloritului, prin fantezia prezentării grafice.

Încît nu e de mirare că, de dimineață și pînă seara, expoziția este cercetată cu interes de vizitatori care, cu atitudinea aceea familiară, înfîlînită numai în librării, se opresc, răsfoiesc sau citesc, de parcă n-ar fi într-o instituție publică, ci în biblioteca lor de acasă.

CINEMA

Mult zgomot pentru nimic

Acum aproape două decenii a rulat un film pe care, desigur, spectatorii de atunci nu l-au uitat: „Zvâpăiața”. Era o ecranizare după Cehov, iar numele realizatorului nu spunea nimic publicului: Samson Samsonov. Nu mai știu dacă era primul film al lui Samsonov, în orice caz el a fost adevăratul său debut. Lansat odată cu „Zvâpăiața”, numele lui Samsonov a rămas definitiv asociat de acest titlu. Povestea, foarte tristă în fond, a clasicului triumfi conjugal, provocat de o soție cam bovarică, mereu în căutarea unui bărbat adevărat, deși avea alături — și nu-l vedea — pe bărbatul și omul cel mai adevărat, a fost interpretată magistral de Liudmila Telikovskaia, Vladimir Drujnikov și Serghei

Bondarciuk, care în rolul doctorului Dimov a realizat una dintre cele mai mari creații ale sale (anii și rolurile care au trecut n-au făcut decît să ne întărească această părere veche).

După aceea, Samsonov s-a ancorat adînc în actualitate și n-a mai părăsit secolul nostru, întorcîndu-se în timp cel mult pînă în deceniul al doilea (cu „Verstele de foc”, „Tragedia optimistă”). Cînd, acum cîțiva ani, a făcut o nouă tentativă de a ecraniza din Cehov — piesa „Trei surori” — filmul nu numai că nu a reeditat succesul „Zvâpăiatei”, dar a fost primit cu răceală de ambele tabere, a publicului și a criticii, în consens pentru o dată.

După ce s-a „redresat” cu filmul de actualitate „În fiecare seară la ora unsprezece”, poate cam „făcut”, însă în care regăsim ceva din delicatețea și lirismul narațiunii cinematografice din „Zvâpăiața”, Samsonov, urmărind parcă o alternanță obligatorie, a ales o nouă piesă spre ecranizare, aventurîndu-se de astă dată pe pămînt străin și într-un gen străin lui (pînă acum); anume a ales nemuritoarea comedie a lui Shakespeare, „Mult zgomot pentru nimic”.

Conștient desigur de dificultatea și riscul pe care-l comportă un astfel de gest, cînd există filmele shakespeariene ale lui Laurence Olivier, „Falstaff”-ul lui Orson Welles, ecranizările lui Kozintsev, Samsonov și-a propus soluția cuminte de a respecta fidel coordonatele principale ale piesei.

Pe acest schelet solid, filmul lui s-a bundă în cîntec, dans, farse, veselie, pe fondul cărora pînă și intrigile

Suava Hero

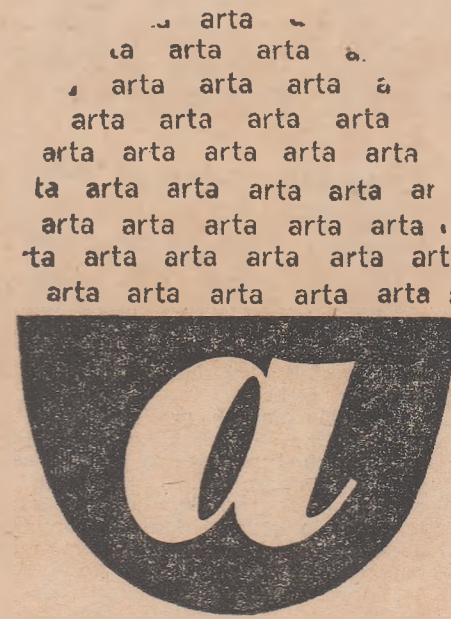
trăvite ale lui Don Juan par a veni de la Bau-Baul din basmele copilăriei iar falsa moarte a frumoasei Hero și durerea neconsolatului Claudio trec ca un fapt divers. Shakespeare parcă n-ar mai fi chiar Shakespeare, însă așa stau lucrurile cu ecranizările, nici cele mai scrupuloase nu sînt întotdeauna fidele pînă în pinzele albe originalului. Și nici nu-i nevoie să fie chiar întotdeauna...

I. Cristea

REFLECTOR

„John Reed, Mexicul revoluționar” — așa se numește primul film al regizorului mexican de origine franceză Paul Leduc, consacrat autorului celor „Zece zile care au zguduit lumea”. Deși opera prima, filmul a și fost distins cu două premii: premiul Academiei cinematografice mexicane. După cum se știe, în anii 1913—1914 John Reed a asistat, ca ziarist, la revoluția mexicană. Căci lupta țăranilor mexicani pentru pămînt împotriva moșierilor și a bisericii, a luat atunci caracterul unei adevărate revoluții. Sub impresia evenimentelor, John Reed a scris volumul de articole și reportaje „Mexicul revoluționar”, care stă la baza filmului.

Tot o revoluție îl preocupă și pe regizorul canadian Jean Pierre Lefebvre care plănuiește pentru ecranul mare un serial de douăsprezece episoade a cîte două ore fiecare, reunite sub titlul „O revoluție liniștită”.

FIZIOLOGIE

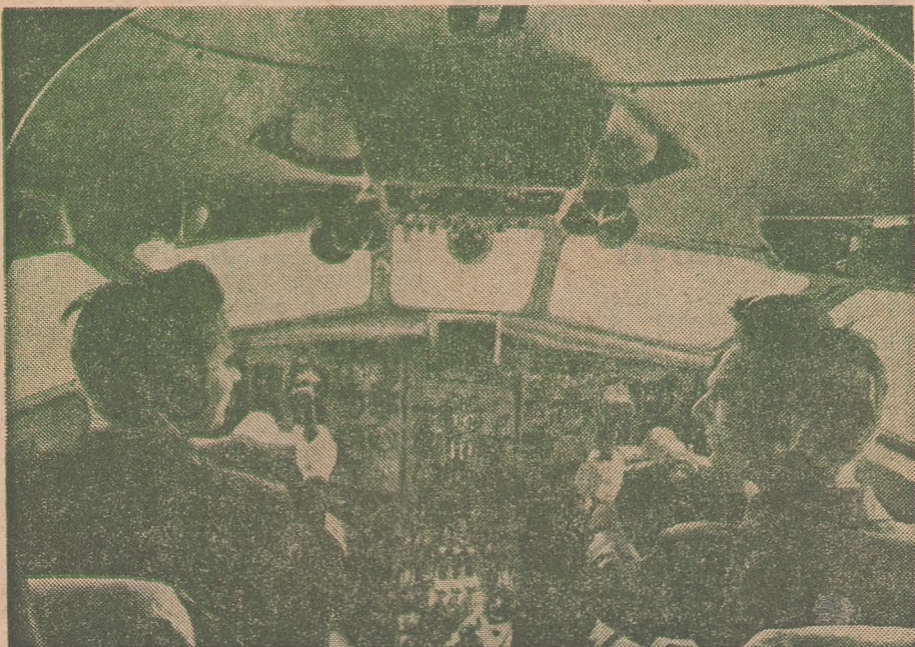
Cum vedem culorile

Un mecanic de locomotivă a încălcat grav normele de circulație pe calea ferată: a trecut în plină viteză de un semafor roșu. Și totuși n-a compărut în fața instanțelor de judecată, întrucât a fost dezvinovățit în ultima clipă de prof. E. B. Rabkin, conducătorul unui laborator pentru studiul vederii în culori.

Chemat pentru o expertiză în cazul amintit, prof. Rabkin a constatat că mecanicul confundase pur și simplu culorile. Se aflase timp de cincisprezece ani pe muchie de cuțit, dar în al-

re au fost utilizate pentru prima oară, dar într-o formă mult mai simplă, de savantul german Stilling în 1878. Până atunci se făcuse apel la o metodă suedeză care cerea subiectului să găsească, între 130 de gheme de lină colorată, cele apropiate ca nuanță de culorile verde, roșu, albastru.

Pentru specialistul sovietic ochii sînt un domeniu de cercetări fiziologice, psihologice, fizice, chimice, filozofice. În același timp, ochiul este și un domeniu de studii matematice: pentru a putea vindeca un defect ocular, spe-

O meserie absolut incompatibilă cu defectele vederii în culori

șaisprezecelea săvîrșise eroarea. Defectul de vedere al mecanicului nu fusese descoperit cu mijloacele existente la data examinării lui.

Acum cîțiva ani, Consiliul internațional pentru vederea în culori a încredințat Clinicii oftalmologice din Viena, una din cele mai vechi din Europa, misiunea de a afla ce metodă de detectare a daltonismului este mai bună. Anul trecut specialiștii austrieci au comunicat, în cadrul unui congres de oftalmologie ținut în Belgia, că cel mai corect diagnostic al formelor și gradelor de tulburări ale vederii în culori îl oferă metoda elaborată de E.B. Rabkin.

Fiecare om percepe, se știe, în felul lui strălucirea luminii și gradul ei de saturație. Nu-i vorba de acuitatea vederii, ci de pragurile sensibilității ei. Este un lucru foarte important pentru multe indeletniciri: de chimist, cosmonaut, șofer, pilot... Prof. Rabkin descoperă, cu ajutorul unor tablouri cu desene și al unor aparate speciale construite de el, orice defect de percepere a luminii. El a constatat între altele că nu toți oamenii văd la fel cerul, marea, focul... Așa se explică și de ce în fața unor tablouri dintr-o galerie de artă se iscă uneori dispute pe care nu le pot soluționa decît oftalmologii. O asemenea dispută a avut loc și într-o recentă expoziție. Pictorul al cărui tablou stîrnise apriga dezbateri denunțase parcă dinadins universul culorilor: locuri care în mod obișnuit sînt colorate în roșu erau acum acoperite cu pete de un brun murdar, depărtările erau exprimate prin tonuri ireale etc. Un vizitator încerca să explice strania combinație de culori prin faptul că ele reflectau o anumită stare de spirit a pictorului. În realitate însă autorul tabloului suferea de un defect de percepere a culorilor...

Dacă un pictor care execută o copie după un tablou al lui Rafael reproduce cu gri roșu de pe îmbrăcămintea Madonei el nu pricinuieste, desigur, nimănu-i vreun rău. Dacă însă un mecanic de locomotivă confundă culorile, el poate oricînd provoca o catastrofă. De aceea nu oricine poate deveni pilot, șofer, mecanic etc. S-a calculat că în toată lumea ar exista circa 130 milioane de daltoniști.

Tablourile inventate de prof. Rabkin — cifre, triunghiuri și cerulete încadrate într-un mare număr de culori special alese —, aflate acum la a noua ediție, îi permit să stabilească cu precizie dacă unui om îi poate fi încredințat volanul unei mașini, timona unei nave, manșa unui avion, comanda unei nave cosmice etc. Tablouri simila-

cialiștii trebuie să facă uneori calcule foarte complicate. De aceea ei studiază mereu cele 37 milioane de celule nervoase de pe retină care, în afară de alte funcții, comandă și vederea noastră ziua, noaptea, în amurg, în culori și în alb-negru.

Vizitat recent de un ziarist, după ce i-a răspuns la întrebări prof. Rabkin l-a întrebat la rîndu-i:

— Ați dori să deveniți pentru o clipă daltonist?

Curios să verifice această senzație, nouă pentru el, ziaristul a acceptat să-și apropie de ochi un filtru cu care profesorul modelează diverse forme și grade de tulburări ale vederii în culori. Privind prin filtru tabloul cu figuri colorate, ziaristul a citit pe rîndul indicat de Rabkin cifra 6, foarte convins că nu greșise. Profesorul l-a informat însă că un ochi normal vede în locul respectiv numărul 13, lucru de care s-a convins dealtfel și ziaristul după ce a dat deoparte filtrul.

Din cele de mai sus decurge firesc întrebarea: poate fi simulată o tulburare a vederii în culori? Imposibil, răspunde specialistul sovietic. Între tablourile pentru descoperirea daltoniștilor există unul pe care toți oamenii, independent de defectele de vedere pe care le au, văd aceleași cifre. El îi demască deci pe simulanți.

Cum văd, totuși, oamenii culorile spectrului, ce culori deosebesc mai bine și pe care nu le văd deloc? Prof. Rabkin folosește pentru lămurirea acestor probleme, în afară de tablourile amintite, și niște aparate elaborate de el. Unul dintre acestea — numit anomaloscor — este utilizat în cercetări clinice și de laborator, precum și la selecția profesională.

COSMONAUTICĂ

Acad. Sedov despre experiențele „Skylab”

O nouă navă spațială de tip „Skylab” se pregătește de altă ședere prelungită în spațiul cosmic. După cum se anun-

ță, s-ar putea chiar ca cei trei astronauți ce se vor afla la bordul ei să rămînă în spațiu 85 de zile.

Deși nu există încă un bilanț definitiv al activității desfășurate de primele două echipaje din cadrul misiunii „Skylab”, după părerea academicienului Leonid Sedov se pot totuși trage de pe acum unele concluzii.

Mai întîi, aceste zboruri au arătat că prezența omului la bordul unei stații cosmice oferă posibilități suplimentare — în comparație cu comanda de la sol — pentru asigurarea funcționării tuturor sistemelor, efectuarea de cercetări și lucrări pe care numai el le poate face.

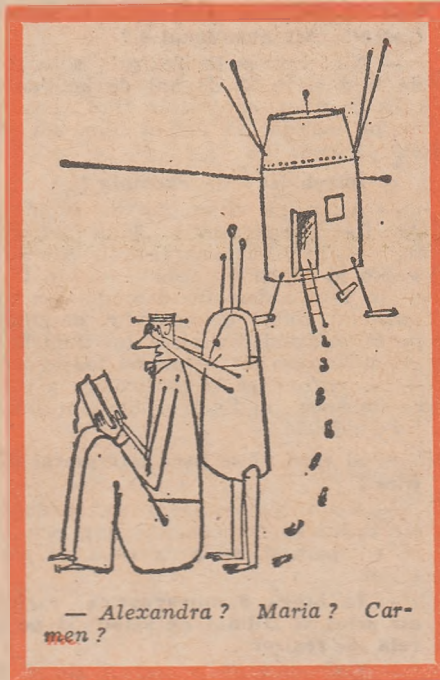
În al doilea rînd, în ciuda opiniei foarte răspîndite că omul n-ar putea rămîne mult timp în stare de imponderabilitate, primele două experiențe au dovedit că limitele fixate pînă atunci de specialiștii în medicina spațială au fost depășite cu ușurință. „Se pare — afirmă acad. Sedov — că nu există restricții pentru șederea omului în Cosmos”.

La început cosmonauții din cel de-al doilea echipaj au încercat o anume jenă, au acuzat amețeli, grețuri, lipsă de poftă de mîncare și alte simptome ale răului de aer. Lucrau într-un ritm lent și cereau să nu fie grăbiți. Apoi însă starea lor s-a ameliorat progresiv, iar pînă la urmă s-au simțit în formă, lucrau bine și repede și vedeau, după expresia conducătorilor zborului, „o poftă feroce de muncă”.

„Facultatea de adaptare a organismului uman și completa restabilire a capacității sale de muncă în condițiile imponderabilității — relevă acad. Sedov — au o mare însemnătate atît pentru munca ulterioară în laboratoarele orbitale, cît și pentru zborurile ce vor fi întreprinse într-o zi spre Marte, asteroizi și alte planete.”

În al treilea rînd, experiența „Skylab” a dovedit că imponderabilitatea și diversele radiații — și în special cea solară — din spațiul interplanetar nu constituie o primejdie. În cursul zborului celui de-al doilea echipaj au avut loc puternice erupții solare. Iradierea consecutivă n-a fost însă un obstacol serios, avînd în vedere sistemele de protecție cu care sînt echipate stațiile cosmice.

În al patrulea rînd, zborurile echipajelor „Skylab” au confirmat, după cum arată acad. Sedov, fiabilitatea aparatului. E adevărat că cu prilejul ambelor zboruri s-au înregistrat incidente tehnice — la un moment dat

— Alexandra? Maria? Carmen?

conducătorii experienței au luat chiar în considerare, se știe, lansarea unei expediții de salvare — dar pînă la urmă ele n-au împiedicat totuși realizarea integrală a programului, nici amerizarea capsulei foarte aproape de locul prevăzut, încît după numai 5 minute elicopterele au și fost acolo.

În al cincilea rînd, experiențele amintite mărturisesc că știința și tehnica modernă posedă acum un nou și puternic instrument pentru studiul naturii și rezolvarea unor importante sarcini de ordin practic.

Astronauții au făcut un mare număr de observații asupra Soarelui — cu o durată totală de 305 ore, față de 200 ore cît se prevăzuse inițial. Ei au obținut 77 602 fotografii ale Soarelui, au înregistrat circa o sută de erupții solare, dintre care unele foarte puternice. Dealtfel, activitatea solară s-a dovedit în genere a fi superioară presupunerilor. „Aceste observații — consideră acad. Sedov — au o mare însemnătate pentru știință, întrucît au fost făcute în afara atmosferei, care

știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

constituie totdeauna o piedică, chiar atunci cînd se lucrează cu cele mai puternice telescoape”.

Pe de altă parte, se poate afirma de pe acum — socotește acad. Sedov — că cercetările făcute din Cosmos asupra bogățiilor naturale ale Terrei au confirmat în totul speranțele care se puneau în ele. Astronauții au făcut observații asupra unei suprafețe de 400 000 kilometri pătrați. Ei nu s-au limitat la teritoriul S.U.A. La cererea organismelor științifice și guvernamentale dintr-un număr de țări, ei și-au extins observațiile și asupra Americii de Sud, Africii, Japoniei, Australiei și Europei de vest. Aceste cercetări au avut drept scop realizarea de hărți ale unor zone în care accesul este dificil, studiul resurselor de apă — printre care și apele freatice din zonele africane amenințate de secetă — determinarea gradului de contaminare a culturilor de către paraziți, studiul resurselor biologice ale oceanelor, fotografierea uraganelor și vulcanilor în activitate.

Specimene din lumea animală, instalate la bord, au permis observarea comportării lor în stare de imponderabilitate. La început păianjenii au părut dezorientați, dar apoi au învățat să-și țeară pînza chiar în condiții de imponderabilitate. Unul din ei a supraviețuit și s-a întors pe Pămînt. „Experiențele cosmice — a conchis acad. Sedov — sînt evident foarte costisitoare, ele implică participarea unui mare număr de savanți, institute de cercetări și uzine. Dar de pe acum aceste zboruri dau atît rezultate științifice, cît și practice care, cu fiecare nou zbor, vor deveni tot mai variate și mai utile.”

IN LABORATOARE

Robotul adult

Știți ce operație era pînă acum inaccesibilă unui robot industrial? Aceea de a introduce un piston într-un cilindru, atunci cînd acesta din urmă nu avea un diametru cu cel puțin 1,3 cm mai mare decît cel al pistonului.

Ei bine, această fază din copilăria „omului mecanic” a luat sfîrșit. Un robot construit recent poate introduce un piston într-un cilindru, chiar dacă diferența dintre diametrele lor nu este decît de 20 microni (0,02 mm). Mai mult: operația e executată înfinit mai rapid (în numai 3 secunde) și mai precis decît ar putea-o face omul.

Apa: dulce, dar și ieftină

Desalinizarea apei de mare și transformarea ei în apă potabilă implică un proces destul de complex, care se desfășoară în cadrul unor uzine de „distilare”, unde trebuie atinse temperaturi foarte înalte. De obicei, eliminarea excesului de clorură de sodiu se face trecînd lichidul prin țevi de cupru și nichel.

O nouă metodă pretinde a fi în același timp mai simplă și mai puțin costisitoare. Desalinizarea se face obligînd apa de mare să parcurgă un păienjenis de țevi de aluminiu, metal mai ieftin și mai lesne de procurat decît cuprul și nichelul. Operația se realizează la temperaturi scăzute, ceea ce nu mai antrenează cheltuieli legate de combustibil și limitează numărul de

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

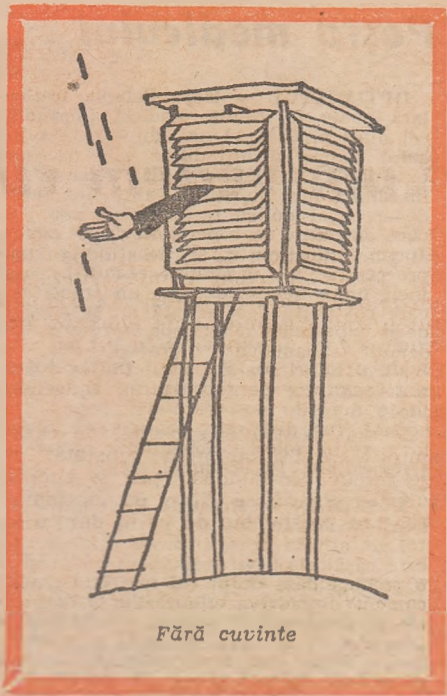
AERODINAMICĂ

Testele din tuneluri

Pentru a-și construi corăbiile lor cu vele, cretanii n-au așteptat apariția științei căreia astăzi i se spune aerodinamică. Și nici mongolii n-au avut nevoie de sfaturi ale unor specialiști în aerodinamică atunci când au conceput ciudata formă a iurtelor lor, capabile să reziste la teribilele vânturi care bîntuie deșertul Gobi. Iar în India s-a descoperit de secole că un turn cilindric rezistă mai bine la furtuni decît unul pătrat.

Încît de-abia de circa un secol a început omul să studieze mai de aproape fluidul care ne înconjoară și în care trăim: aerul. După cum e ușor de înțeles, progresele aerodinamicii sînt strîns legate de acelea ale aeronauticii. În acest domeniu, pionieri au fost frații Wright, cărora li se datorează pri-

menelor aerodinamice este atît de mare, încît numai teoria nu poate da răspuns la problemele pe care și le pun constructorii. În aerodinamică deci, ca dealtfel în toate ramurile fizicii, teoria și experimentarea sînt strîns legate. Pentru ca aceasta din urmă să fie cît mai rapidă și puțin costisitoare, cercetătorii utilizează pe scară largă metodele de similitudine. Una din cele mai uzuale dintre acestea constă în a plasa în tunelul aerodinamic modele la scară redusă. Dar și în acest caz calculele sînt complexe. Un model la scara 1/3, de pildă, nu suferă la o viteză a vîntului și presiune atmosferică egale, constrîngerii de trei ori mai mici decît lucrarea în mărime naturală. Încît a trebuit să fie defi-

Fără cuvinte

curățări ale echipamentului la una — cel mult două pe an, adică de 25—50 de ori mai puține decît în cazul procedeelor „clasice“.

Aparatul de desalinizare — botezat acvaport — este de dimensiuni reduse și poate fi transportat cu ușurință pe platforma unui camion. Instalarea lui la locul unde urmează să funcționeze este și ea o treabă simplă, de care un mecanic se achită în cîteva ore. Mecanismul fiind în întregime automat, un singur om e arhisuficient pentru a-l controla... o singură dată pe zi.

Trotineta

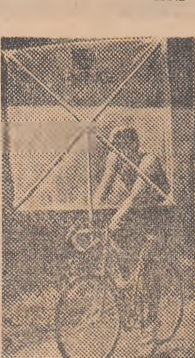
înhămată la jug...

În limba engleză scooter înseamnă de fapt „trotinetă“. Pentru ceea ce în alte limbi, inclusiv a noastră, se înțelege de obicei prin scooter — o minimotoretă — limba de baștină folosește doi termeni — motor scooter, adică „trotinetă cu motor“.

Această introducere filologică servește ca preludiv la știrea că un scooter... pardon, un motor scooter fabricat de curînd, a căpătat, încă de la nașterea sa, sarcini de tractor. Avînd două roți, ca orice trotinetă (e drept că cea din spate are un cauciuc lat de aproape 35 cm), o lungime de circa 1,80 m și o greutate de numai 120 kg, scooterul poate trage după sine pluguri sau orice alt echipament agricol în greutate de pînă la aproape 2500 kg. Cu un motor în patru timpi micuțul tractor se mișcă la fel de ușor pe un teren accidentat, ca și pe un ogor proaspăt arat... de el însuși.

...și bicicleta cu pinze

Ideea era la fel de simplă ca cea care a găsit soluția pentru oul lui Columb. Nu mai rămînea decît să intre în scenă Columb — în cazul de față inventatorul unei foi de plastic de formă pătrată, cu latura de aproximativ 35 cm. Cu ajutorul cîtorva nituri, ea poate fi atașată de ghidonul unei biciclete, dar și de bordul unui caiac, unui canoe sau unei simple bărci.

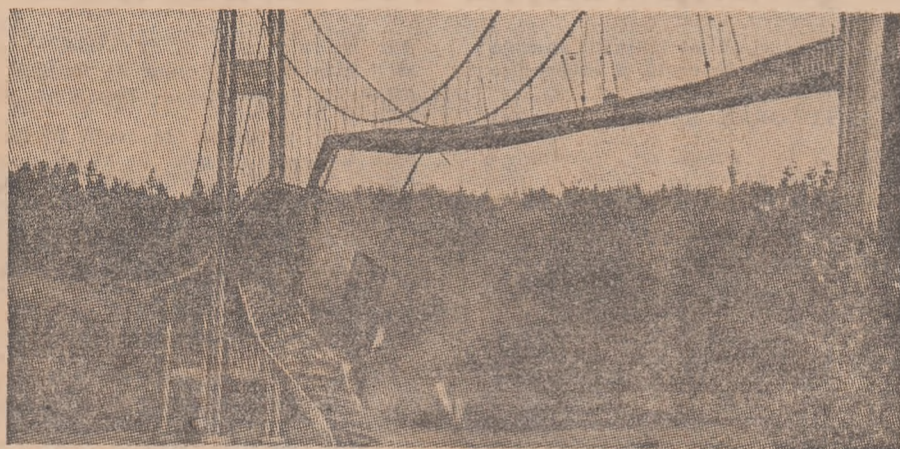

Transparentă, foaia de plastic nu împiedică vizibilitatea călătorului, așa cum se vede din fotografia alăturată. Atunci cînd vîntul e favorabil, ciclistul se poate odihni, în timp ce vehiculul său se deplasează cu o viteză de 30—40 km/h.

Răcoarea usucă

Metodele obișnuite de uscarea a boabelor de grîu, orz, ovăz și alte cereale comportă riscul unei alterări prin mucegărire sau al unei pierderi a valorii lor alimentare, din cauza curentului de aer cald utilizat.

O nouă tehnică permite uscarea grație unei lămpi care menține boabele la o temperatură mai coborîtă decît cea a mediului ambiant. În felul acesta se conservă intacte nu numai echilibrul chimic al semințelor, ci și capacitatea lor germinativă. Productivitatea instalației este de 7000—10000 kg în 24 de ore.

Podul din Tacoma, statul Washington (S.U.A.), a fost construit fără probe prealabile într-un tunel aerodinamic. La 11 septembrie 1940, o puternică rafală de vînt a dat naștere la presiuni și fenomene de rezonanță, care l-au făcut să se prăbușească.

mul avion realmente pilotat a cărui machetă a fost supusă la probe într-un tunel de concepție proprie.

Tunelurile aerodinamice moderne nu mai sînt servite însă numai aeronauticii sau tehnicii aerospațiale. În aceste „vine“ tubulare, în care viteza fluxului de aer poate varia de la cîteva centimetri pe secundă la cîteva sute de metri sau chiar kilometri, se introduc acum cele mai diverse obiecte: machete de automobile, dar și de coșuri de nave, de zgîrie-nori, de turnuri de apă, etc. Căci pentru un specialist în aerodinamică este totuna dacă aerul se deplasează în jurul unui solid fix sau dacă solidul se deplasează într-un mediu fluid imobil. Ceea ce-l interesează sînt vitezele relative. Inginerii de poduri și șosele își mai amintesc și astăzi de tristul sfîrșit — survenit în 1940 — al podului din Tacoma (S.U.A.), cel mai lung pod suspendat pe atunci din lume, doborît de un vînt a cărui viteză nu depășea 70 km/h. Totul fusese calculat cu minuțiozitate: elasticitatea cablurilor, coeficienții de dilatare, rezistența materialelor. Un singur lucru fusese neglijat: turbioanele lui Karman (de la numele unui inginer german). Aceste turbioane desemnează vîrtejurile care iau naștere alternativ în avalul ecranului unui pod, atît pe partea superioară cît și pe cea inferioară. Oscilațiile astfel create se pot amplifica pînă la provocarea unei rupturi. Astăzi, grație studiilor preliminare făcute în tuneluri, precum și calculelor aprofundate, podurile nu mai riscă soarta celui de la Tacoma și pot să înfrunte cele mai puternice furtuni.

Dar nu numai podurile, ci toate lucrările de mari dimensiuni sînt acum calculate în funcție de legile aerodinamicii și încercate în tuneluri care permit inginerilor să-și verifice justetea proiectelor. Căci complexitatea feno-

nit un oarecare număr de parametri care trebuie să aibă aceeași valoare atît în condiții reale, cît și la simulare.

Dar, ceea ce poate părea curios la prima vedere, știința aerodinamicii își găsește acum aplicații și în ameliorarea performanțelor... campionilor de ski, prin testarea în tunele a randamentului aerodinamic al diferitelor poziții adoptate în coborîre de aceștia. După cum ar mai putea fi citate multe alte aplicații ale studiilor executate în tuneluri, de la forma aripioarelor pentru turbine și pînă la traseul ce trebuie să-l aibă canalele de încălzire și ventilație ale clădirilor moderne. Căci aerodinamica a devenit un factor indispensabil vieții moderne.

TOXICOLOGIE

Thalidomida la reconstituirea crimei

A trecut mai bine de un deceniu de cînd s-a descoperit că tragicele infirmități ale cîtorva mii de nou-născuți din Europa Occidentală, Statele Unite, Australia și Japonia se datorau thalidomidei. Tranchilizant pus în circulație înainte de a trece prin testele de laborator necesare pentru a-i determina nocivitatea, thalidomida ingerată de mamă în perioada critică a sarcinii — între a cincea și a opta săptămînă — a

mutilat literalmente trupul și membrele fătului cum n-ar fi putut-o face aici cuțitul celui mai sălbatic călău.

În anii care au trecut de la primele cazuri semnalate, obstetricieni, biochimişti, embriologi și farmacologi s-au străduit să înțeleagă mecanismul intim al fenomenului provocat de tranchilizant. S-au formulat tot felul de ipoteze, dar nici una nu a dat satisfacție deplină. Lansată de curînd, o nouă teorie încearcă să demonteze resorturile procesului toxic. Autor este doctorul William McBride, din Sydney, primul medic din lume care a îndreptat un deget acuzator spre substanța medicamentoasă

După părerea sa, aceeași nevroză periferică pe care thalidomida a determinat-o la mulți adulți s-a manifestat și la embrionii umani. La cei dinții, inflamația nervilor periferici ai mîinilor și picioarelor s-a soldat adesea cu paralizii parțiale sau temporare. La micile făpturi intrauterine paralizii similare au dus la oprirea creșterii membrului respectiv sau la celelalte diformități cunoscute.

Dr. McBride a administrat doze variate de thalidomidă unui grup de nouă iepuroaice albe aflate între a 8-a și a 16-a zi de sarcină (interval corespunzător perioadei critice la om). Alte trei femele au fost lăsate să gesticoneze normal, fără să li se injecteze nici o substanță chimică, pentru a servi drept martori. În a 29-a zi de la împerechere, toate cele 12 animale au fost sacrificate, atît mamele cît și feteșii formînd apoi obiectul unui examen foarte minuțios.

S-a putut constata astfel că cele trei iepuroaice-martori aveau laolaltă 15 embrioni corespunzător dezvoltăți și fără defecte fizice. În grupul căruia i se administrase thalidomidă, nu s-au găsit în total decît doi embrioni: unul prezenta o diformitate a coloanei vertebrale și a unui membru, cel de al doilea avea ambele picioare dinapoi mult mai scurte decît ar fi fost normal. Toți ceilalți feteși ai femelelor supuse probei fuseseră „dizolvați“ în uter, conform reacției naturale a iepurilor și a altor animale în cazul unei evoluții patologice a sarcinii.

La ambii embrioni găsiți, ganglionii spinali — centrul de materie cenușie servind drept noduri de comunicație nervoasă de-a lungul coloanei vertebrale — suferiseră alterări profunde

Una din tragicele consecințe ale thalidomidei

atît ale celulelor cît și ale fibrelor senzoriale. Acestor modificări li s-ar datoră, crede dr. McBride, nefastele consecințe înregistrate de întregul organism.

Eforturile medicului australian și ale celorlalți specialiști care se ocupă de această problemă nu urmăresc să satisfacă o legitimă dar tardivă curiozitate științifică, ci mai ales să descifreze tainele unui fenomen care s-ar putea reedita din cauza altor droguri și substanțe medicamentoase.

Poșta medicului

OPTIMISTUL — Dej : Ectopia testiculară poate fi tratată medical (hormonal) cel mult pînă la 14 ani, după care testicul ectopic atrofiindu-se este necesară extirparea lui chirurgicală. Aceasta nu înseamnă nici sterilitate, nici impotență, deoarece al doilea testicul, indemn (și care de obicei se hipertrofiază compensatoriu) îndeplinește și funcțiile sexuale procreative ale organului eliminat. Așa încît nu e nevoie de nici un transplant, care cel puțin deocamdată nu se execută decît experimental (metoda Voronov a fost demult abandonată, transplantele de testicul de cimpanzei dînd loc la reacții autoimunitare de respingere). În ce privește durerile postoperatorii, credem și noi că vor dispărea; pentru ameliorarea lor veți folosi obișnuitele analgice (Algocalmin, Paracetamol etc.).

I. STOIAN — Brașov : Prea multe temeri, probleme, frământări în jurul acestui act atît de firesc și profund uman care este căsătoria! Nu trebuie să vă mire că o recomandăm drept cel mai bun „medicament” împotriva tulburărilor psihosexuale și „nevrozelor” generate tocmai de o „dezordine” în viața sexuală a unor tineri. Totul este, bineînțeles, ca la bază să puneți „inimă” și nu „rațiunea”. Căci, cum spunea moralistul francez La Rochefoucauld: „Toți cei ce-și cunosc mîntea, nu-și cunosc inima”, care parafrazează parcă o celebră maximă a filosofului Pascal: „Inimă își are rațiunile ei, pe care rațiunea nu le cunoaște”.

VESELOVSKI PETRU — București : Lipoamele sînt tumori situate sub piele, datorite unei dezvoltări excesive a țesutului gras, avînd — puteți fi sigur de aceasta — un caracter absolut benign. Nici noi nu sîntem pentru excizia lor chirurgicală, dacă nu sînt prea mari ca să jeneze estetic sau să provoace dureri prin comprimarea unui nerv. Ați putea încerca eventual electrocoagularea punctată a unei sau mai multor tumori, la intervale de 2-3 săptămîni, uneori cu efecte favorabile și asupra celorlalte, printr-un mecanism probabil enzimatic.

ELENA DUMITRESCU — București : Tratamentul chirurgical în tuberculoza pulmonară și-a restrîns astăzi sfera de acțiune în principiu numai la cazurile rezolvate prin antibiotic și chimioterapie. Poate n-ar fi fost rău să se asocieze la schema de tratament pe care o urmați, de altfel foarte bună, încă un tuberculostat, și anume Etambutol. În orice caz, dată fiind capacitatea respiratorie redusă, nu credem în utilitatea unei exereze pulmonare totale, soluția fiind într-adevăr pleurotomia. Nu am aflat nimic despre laboratorul japonez care să fi preparat un ser permeabilizator al pleurilor.

POPESCU VISARION — Brașov : Nu știm despre ce nou antibiotic este vorba, cu atît mai mult cu cît în suprainfecțiile în bronșitele cronice Tetramicina sau Ampicilina n-au demonstrat o eficacitate remarcabilă singure sau asociate cu o sulfamidă de depozit, cum sînt Sulfametidin sau Dulana. Dacă vă referiți însă la bronșitele astmatiforme cu accese de sufocație prin bronhospasm, presupunem că medicamentul la care vă referiți se numește Lomudal (Fisons) sau Intal, denumiri farmaceutice ale substanței cromoglicat disodic, cu efecte superioare altor medicamente în tratamentul bronșitelor astmatiforme.

BEJENARU TEODOR — Tulcea : Dv. suferiți, probabil, de așa-numita „cardiopatie ischemică dureroasă” care, netratată, poate într-adevăr evolua către un infarct miocardic. Ceea ce deosebește infarctul de angina pectorală este caracterul persistent al durerii retrosternale, care nu cedează la nitroglicerină și repaus, urmată de febră, tahicardie (puls 160) sau mai mult chiar, hipotensiune, modificări electrocardiografice. De multe ori infarctul poate fi precedat de o stare de preinfarct, caracterizată prin accese anginoase repetate, slăbiciune, palpitații. Dar despre această temă am mai scris și vom mai reveni în curînd în pagina noastră medicală.

BALOTA VASILE — București : Se poate să se fi produs un microinfarct miocardic, dar nu ne-ați comunicat rezultatul electrocardiogramelor. La tratament — foarte bun — recomandăm, nu am avea de adăugat decît, eventual, o cură prelungită de Redergin.

SAVEANU J. — București : Împotriva sechelelor respiratorii postgripale sînt indicate cure periodice de Tetracilină 4 drajeuri/zi asociată cu Sulfametidin. 1-2 comprimate/zi, timp de 10-14 zile.

VALENTIN — Com. Ghizela, jud. Timiș : Puteți fi liniștit: fenomenele descrise n-au o semnificație patologică: ele sînt urmarca deprinderii practice (pe care oricum este bine s-o abandonați).

ADINA GEORGESCU — București : Scrioarea dv este într-adevăr impresionantă, dar avem întotdeauna rezerve față de diagnostic... temerare, cum este și cel de „isterie”. Nu de alta, dar cu un astfel de diagnostic, vorba conului Leonida, „din fantezie cazii în ipochondrie”. Admițînd că diagnosticul este real, nu aderăm la o cură masivă cu neuroleptice sau tranchilizante, care de obicei are rezultate mediocre. Efecte pozitive prezintă, dimpotrivă, tratamentul de lungă durată cu Neuleptil-Spécia. Iar cele mai bune rezultate continuă să le aibă clasicul tratament prin hipnoză.

Controlul tensiunii arteriale

Foto: V. Șidlovski

DORESC SĂ ȘTIU

Cîteva expresii populare și explicația lor medicală

Aș dori să-mi lămurii cauzele durerilor de ceafă și mijloacele pentru a le înlătura.

TUDOREL STAN — Dorohoi

Durerile mușchilor gîtului sînt destul de frecvente. Expresii uzuale ca „mi-e țeapăn gîtul”, „nu pot să întorc gîtul”, „parcă am gît de lup” subliniază senzația de jenă sau de durere la nivelul mușchilor ceafei. Uneori, fenomenul dureros afectează numai o parte din mușchii ceafei și bolnavul e nevoit să-și țină capul înclinat într-o parte. În acest caz, el poate întoarce capul într-o singură direcție.

Citeodată se întîmplă ca, în urma unui efort sau din cauza căldurii, să transpirăm din abundență și, în dorința de a ne răcori cît mai repede, să ne expunem curentilor de aer. Pe moment, senzația de înviore și plăcută și reconfortantă, dar în următoarele cîteva ore constatăm apariția durerilor la mușchii gîtului.

Cînd durerea este în legătură cu mișcarea capului, bolnavul o atribuie unei vene, afirmînd „că-l trage o vină”. De fapt, în cauză e un grup muscular, mecanismul durerii fiind declanșat în momentul cînd mușchii respectivi sînt solicitați printr-o mișcare cît de mică a capului.

Explicația apariției durerii este dată, în unele cazuri de poziția incorectă în care a dormit bolnavul. De pildă, dacă în timpul somnului mușchii gîtului nu sînt relaxați în totalitate, adică dacă unii din ei sînt contractați din cauza poziției încomode a capului, dimineața, la sculare, bolnavul simte o jenă dureroasă. În cazul cînd numai poziția capului a fost defectuoasă, senzația de „întepeneală” apare de la primele mișcări. Uneori însă acționează în sens negativ atît poziția defectuoasă a capului în timpul somnului, cît și transpirația corpului, urmată de acțiunea curentilor de aer. În acest caz se poate constata o durere puternică la nivelul mușchilor gîtului, care sînt întinși ca o „coardă”. Această suferință a mușchilor gîtului, — sternocleidomastoidienii — numită **orticolis** produce o stare extrem de neplăcută nu numai prin senzația de „gît strîmb”, ci și prin faptul că fenomenul dureros iradiază spre cap. Bolnavul are senzația că urechea îi este „înfundată” și că-i „bate timpla”.

Poziția capului fiind înclinată într-o parte nici actul masticației nu se face în condiții bune. Drept urmare apare o stare de indispoziție generală. Somnul devine agitat, deoarece anumite mișcări involuntare provoacă dureri, bolnavul trezindu-se de mai multe ori în cursul nopții. De la senzația de jenă a mușchilor gîtului și pînă la durerea intensă intervine o întregă gamă de fenomene neplăcute care îl indispoim pe bolnav. Cum sistemul nervos este și el afectat — atît

din cauza senzației dureroase, cît și a întreruperii orelor de odihnă — acest lucru sporește și mai mult suferința bolnavului.

Uneori, durerile de ceafă iradiază spre umăr, braț, pînă în virful degetelor. Amorteții și înțepături pe care le simte bolnavul la nivelul degetelor au, de fapt, aceeași cauză care a provocat și durerile mușchilor gîtului. Cînd discurile cartilajinoase dintre vertebre sînt „uzate”, ele pot jena atît ligamentele coloanei vertebrale, care devin dureroase la anumite mișcări, cît și rădăcinile anumitor nervi. Excitația pe care discul uzat o produce la rădăcina nervului se transmite pe tot traiectul acestuia ca și curentul electric. Așa se explică de ce durerea iradiază de la ceafă pînă în virful degetelor mîinii. Faptul că durerile și înțepăturile, și adeseori chiar amortețirile, sînt mai mari noaptea își găsește explicația în poziția defectoasă a capului în timpul somnului. Cu cît gîtul este ținut într-o poziție mai incomodă, cu atît bolnavul va simți mai intens durerea și amortețirile în brațe și mîini.

Durerile de ceafă se întîlnesc mai frecvent la femei în cursul menopauzei. Persoanele care exercită anumite profesii (telefoniste, dactilografe, croitore, desenatori tehnici, dentiști, ceasornicari etc.) sînt mai expuse datorită poziției lor de lucru. Pentru a micșora șansele de apariție a durerii la mușchii ceafei în timpul somnului e bine să evităm folosirea pernelor mari sub cap. Un simplu „puișor” sub ceafă este suficient pentru a permite mușchilor gîtului să se relaxeze. Gimnastica medicală — în afara crizelor dureroase — folosirea extensoarelor, ce întăresc mușchii ceafei și spatelui, pot împușina cauzele ce favorizează apariția durerilor. În fine diferite proceduri fizioterapice — raze ultrasonice și ultrasunete, curenți diadinamici magnetodiflux, împachetări cu parafină sau nămol, ionizări și galvanizări, infiltrații locale cu xilină — sînt tot atîtea mijloace de tratament care permit descreșterea consumului, de foarte multe ori toxic, de medicamente analgice.

MEDICAMENTE NATURALE

Calitățile ovăzului

Ovăzul era cunoscut de vechii greci, de romani, de gali și de triburile germanice. El conține multe materii grase, hidrați de carbon și săruri mine-

esculap
esculap esculap
sculap esculap escula
lap esculap esculap esc
, esculap esculap esculap
;culap esculap esculap escu
ip esculap esculap esculap e
sculap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

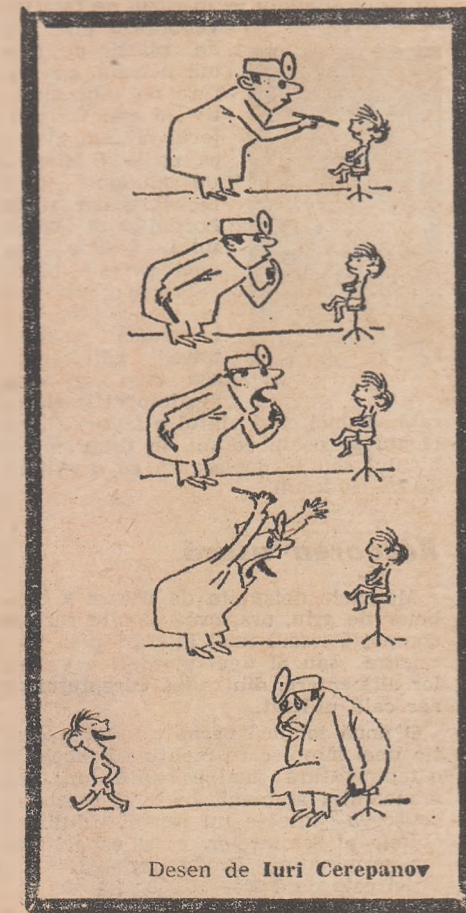

rale: sodiu, fier, calciu, magneziu și fosfor. Deși dă forță și tonicitate mușchilor, este totuși și un ușor excitant, ceea ce-l face să nu fie prea bine tolerat de hipertensivi. Are însă un efect salutar în astenia musculară, nervoasă sau psihică. Prin accelerarea schimburilor organice, ovăzul aduce un plus de căldură organismului. Fiind un bun diuretic, răcoritor și tonic, el este recomandat împotriva intoxicațiilor urice. Are și un efect hipoglicemiant (de micșorare a cantumului de glucoză din sînge), fiind deci indicat în cazuri de diabet. După unii cercetători, ovăzul ar conține un hormon, analog cu hormonii androgeni, care ar acționa împotriva impotenței sexuale. El stimulează tiroida și, ca atare, se recomandă hipotiroizienilor (celor cu o funcțiune scăzută a tiroidei) și limfaticilor.

Ovăzul constituie alimentul de bază al populației din țările nordice, unde temperatura este mult mai scăzută decît în restul continentului. La scoțieni, scandinavi și alte popoare din nordul Europei, mîncarea națională o constituie porridge-ul care se prepară în modul următor: fulgii de ovăz sînt lăsați să fiarbă în apă la foc repede și li se adaugă zahăr și lapte crud. Pentru ca fierberea să fie omogenă și să nu se facă cocoloase, fulgii sînt turnați „în ploaie” așa cum se toarnă grișul sau tapioca.

Fulgii de ovăz, care se obțin prin coajirea și apoi turtirea prin laminare a boabelor de ovăz, se utilizează cu mult succes și în alimentația sugarilor, întrucît au o mare valoare nutritivă. Decoctul (apa) de fulgi de ovăz 3-5 la sută servește la diluția laptelui pentru sugari (20 g la litrul de apă zaharată, urmîndu-se cu fierberea timp de o oră).

În fine, făina de ovăz este folosită cu foarte bune rezultate în alimentația copiilor datorită conținutului mare de săruri minerale (fier 5 mg la sută) și vitaminei D. Are un gust plăcut și, amestecată cu lapte și zahăr, constituie un foarte bun aliment — are o valoare nutritivă mai mare decît făina de griu, întrucît e mai bogată în proteine, grăsimi etc.

Desen de Iuri Cerepanov

FILIPINE

Ploaie la Manila...

Anul acesta, ploile au întârziat mult în Filipine. Manila a trăit multă vreme în așteptarea furtunii care trebuia să declanșeze binefăcătoarele ploi. Norii întunecați care asaltau orașul din toate părțile se apropiau tot mai mult, apoi plecau. Din când în când, dinspre mare bătea un vânt în rafale... Aceste zile grele dintre sezonul uscat și cel ploios au încheiat un an foarte dificil pentru filipinezi. Necazurile s-au succedat unul după altul. În iulie și august 1972 Luzon și alte insule au fost lovite de cele mai dezastruoase inundații din toată istoria țării. Numai în centrul insulei Luzon au fost inundate 250 000 ha — cu alte cuvinte o mare parte din teritoriul ei. Manila s-a aflat și ea „pină la briu” în apă.

Apoi, abia a apucat țara să-și revină

pe spanioli. În secolul XVII, corăbii olandeze s-au apropiat de cinci ori de țărmurile arhipelagului. Apoi s-au ivit englezii. Debarcând, în 1762, un detașament de 7 000 de oameni, ei au zdrobit împotriva spaniolilor. Dar după doi ani de ocupație, englezii au trebuit să plece.

Manila este un Babilon modern. Deși oraș asiatic, istoria l-a transformat într-un amalgam de caracteristici ale Occidentului și Orientului, Asiei, Europei și Americii. Într-adevăr, hazardul a făcut ca acolo să se întâlnească și să se amestece tot felul de culturi și civilizații, rase, popoare și limbi. Din primele zile ale șederii mele la Manila m-am întrebat cum ar putea fi definit stilul arhitectonic al orașului. Dar acum nu-mi mai pun această întrebare, căci

Pe străzile Manilei

de pe urma acestei calamități, că a început seceta: mai bine de jumătate de an n-a plouat deloc. La Manila izbucneau aproape în fiecare noapte incendii.

Am vizitat Manila spre sfârșitul perioadei dintre cele două anotimpuri. Am început cunoștința cu orașul străbătând parcul Luneta, unde se află imortalizat în bronz José Risal, mândria filipinezilor, viteazul care a condus lupta lor pentru libertate și a fost ucis de colonialiștii spanioli la 30 decembrie 1896.

Dealtfel, toată istoria Filipinelor, începând din 1521, când pe țărmul insulei Limasawa au debarcat spaniolii lui Magellan, a fost o luptă neîntreruptă împotriva stăpînirii străine. În 333 de ani de stăpînire spaniolă, filipinezii au pus de foarte multe ori mina pe arme. Prima ciocnire armată a avut loc curînd după ce Magellan a declarat arhipelagul colonie spaniolă. Și tot atunci au suferit spaniolii prima înfrîngere, iar Magellan a rămas îngropat pe veci în pămîntul țării pe care o descoperise.

Dar poziția geografică foarte favorabilă a insulelor, situate la o răscruce de drumuri între Oceanul Indian și Oceanul Pacific, i-a ispitit nu numai

nu există răspuns. Alături de colibe de bambus, se pot vedea construcții ușoare sprijinite pe piloni chiar în mare, case tipic spaniole, dar și clădiri în stil antic, cu coloane și porticuri.

După părerea mea, cele mai pitorești și tipice locuri din Manila sînt bazarurile — foarte numeroase, mari și mici, cu produse alimentare și obiecte de artizanat, pentru cumpărători cu stare și săraci etc. Toate mărfurile sînt acolo ceva mai ieftine decît în magazine și de aceea majoritatea locuitorilor caută să se aprovizioneze în bazaruri. Alimentele de bază ale filipinezilor sînt orezul, peștele și bananele.

Deși noul cartier comercial al Manilei, Makati, se dezvoltă rapid, centrul administrativ al țării continuă să rămînă situat în partea veche a orașului.

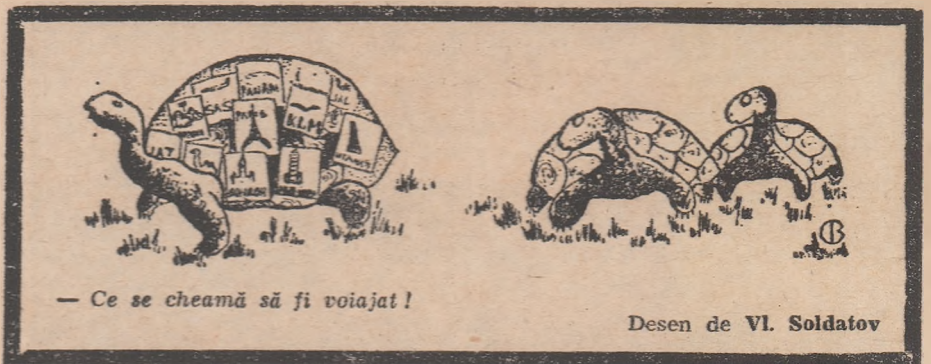
Către sfîrșitul șederii mele au început și ploile. După primele furtuni și ploi torențiale, parcurile și eringurile au început să inverzească, iar iarba să crească vîzînd cu ochii. Pe largul bulevard Rojas, care se întinde de-a lungul golfului Manila și e despărțit de mare printr-un șir de palmieri, începuse să bată o briză răcoroasă. Seara, după ce ploaia din cursul zilei încetează, orașenii vin acolo ca să se odihnească, să respire aer curat, sau pur și simplu să privească marea și navele ancorate la chei.

V. Grigorovici

S.U.A.

Două sute de șanse de inecare

Cînd Larry Preston și-a făcut cunoscută intenția de a cobori cu barca cursul mijlociu al riului Salmon, chiar cei mai incorijibili optimiști l-au socotit candidat la sinucidere. Dar Preston era din firea lui un jucător — cum obșnuia să spună — îi plăcea să provoace destinul, înțelegea să nu ducă o viață anostă. În Texas nimeni nu se miră dealtfel de așa ceva. Una e totuși să provoci des-

tinul la masa de joc — unde Preston a cîștigat, de pildă, titlul de campion la pocher — și cu totul altceva e să arunci mînușa pragurilor unui riu care și-a dobîndit trista faimă de „Stîcul Alb”. Din respect pentru adevăr, trebuie totuși să amintim că Preston era recordman și la o probă de atletism specifică locului său de baștină: în urma unui pariu el întrecuse, la Amarillo, un mînz-corcitură pe distanța de 100 m.

Dar să ne întoarcem la riul Salmon, unde temerarul (sau dementul) Preston urma nu numai să treacă peste nenumărate praguri și bulboane, ci să și coboare de la 1 200 m la 600 m pe o porțiune de 28 de mile gîtuită de strîmtul canion al vijeliosului riu de munte. Vitorul recordman declarase că voia să ia cu el un singur ajutor: pe Jerry Chapman, un vechi prieten de-al lui, socotit unul din cei mai incercați cuceritori ai riuurilor de munte. Dar și acesta era sceptic... După părerea lui Chapman, principala dificultate erau nu atît stîncile printre care trebuiau să se strecoare cu o viteză nebună, ci frigul. Căci Preston alesese pentru temerara-i călătorie perioada cînd cursul mijlociu al riului Salmon începe să înghețe. Dar alegerea fusese făcută și acum era în joc nu numai prestigiul, ci și un pariu în valoare de 31 000 de dolari.

Cu toate acestea, Preston nu se lansa nepregătit în riscanta aventură. În primul rînd alesese și experimentase minuțios o mică barcă cu o lungime de 3 m. Destul de ușor de manevrat, barca nu se temea de pietrele ascuțite, iar învelișul rigid și cele opt compartimente pneumatice autonome înlăturau posibilitatea de a se scufunda. Firma J. Y. Cousteau îi fabricase apoi, la cerere, un scafandru de cauciuc care asigura o flotabilitate ideală unui om cu o greutate de pînă la 120 kg.

Și totuși, cînd Larry Preston, îmbrăcat în elegantu-i scafandru de culoare roșie, care avea pe spate harta viitorului itinerar, se pregătea să lanseze la apă barca, botezată „Speranța”, cei cîțiva locuitori ai așezării Flying Bee Ranch aflați de față păreau că asistă la o inmormîntare. Într-o stare de spirit și mai sumbră erau însă fotografatul Fred Potter și cei trei lucrători la transporturile fluviale care urmau să-l însoțească într-altă barcă pe Preston. În ultima clipă Fred a încercat să-l aducă la realitate pe protagonist, dar acesta s-a mulțumit doar să zîmbească...

Apoi barca pe care se aflau Preston și Chapman s-a depărtat de mal și în clipa următoare un curent bezmetic a minat-o fulgerător înainte, spre izbindă sau... În urma ei a luat startul și barca lui Potter. Temperatura era de -5°.

Neplăcerile au început chiar de la primul prag. Barca lui Potter care se afla în față, pentru ca fotoreporterul să poată fixa pe peliculă momentul trecerii de către Larry a primului obstacol, s-a răsturnat. Din fericire apa nu era adîncă și ambarcațiunea a fost imediat trasă la țărm. Dar această întârziere neprevăzută a dat peste cap planul inițial, intrucît fiecare zi pierdută amenința să prindă bărcile într-o eapcană de gheață.

Iar cînd au acostat și au început pregătirile pentru innoptare, Preston a regretat — pentru prima oară — că-și luase angajamente atît de grele pentru expediția lui pe riul Salmon. Abia a izbutit să-și dezbrace pînă la briu costumul de scafandru; mai departe acesta n-a mai vrut să-i elibereze trupul invinețit de frig.

— Ei, băieți, dați-mi o mîna de ajutor, a cerut Preston.

— Iartă-ne, Larry, dar cunoști condițiile, i s-a răspuns. Chiar dacă ar fi vorba de viața ta, n-avem voie să te ajutăm. Altminteri s-ar socoti că ai pierdut.

A doua zi riul i-a jucat lui Preston o festă urîtă tocmai cînd se aștepta cel mai puțin. O izbitură puternică a unui sloi de gheață i-a smuls din mîna o vislă, ceea ce echivala cu o catastrofă, intrucît nu avea visle de rezervă, iar barca n-ar fi putut fi manevrată de un singur om nici măcar pe distanța de o milă. Încît Preston s-a aplecat peste bord ca să scoată din apă visla. Dar

barca s-a înclinat mult și Preston a căzut în apă. Atunci s-a văzut că nu degeaba fusese vopsit scafandru lui în roșu aprins — spre a fi depistat ușor. Pînă la urmă, ghinionistul sportiv a izbutit totuși să apuce visla, iar Chapman, conducînd cu multă dibăcie barca, și-a putut lua la bord coechipierul. Se putea socoti așadar că cea de a doua zi de navigație se încheiase mai mult sau mai puțin mulțumitor.

În ziua următoare riul le-a dăruit cinci ore de călătorie fără peripeții. Dacă facem abstracție, evident, de un număr apreciabil de praguri, de zone cu apă puțin adîncă și bulboane. În schimb, în a patra zi Salmon și-a dat iar arama pe față. La unul din ultimele praguri, apa a minat iute barca și a izbit-o cu putere de o stîncă care ieșea în afară. Bordul de cauciuc s-a înmuiat, iar lovitura s-a repercutat asupra genunchilor lui Preston, cît pe ce să-l zvîrle în apă. Cînd „Speranța” a acostat la țărm pentru innoptare, Larry schiopăta bine. Și nimic nu i-a ajutat, nici masajul, nici prișnitele. A doua zi genunchii îi erau ca niște perne invinețite. Chapman i-a propus să cheme un elicopter, dar Preston a refuzat categoric; voia neapărat să ducă la bun sfîrșit călătoria...

Mai aveau de străbătut ultima porțiune de drum, unde îi aștepta una din cele mai grele încercări. Trebuiau să facă o cotitură de 110° într-un loc unde riul se izbește de peretele canionului. O singură mișcare greșită, cea mai mică întârziere sau neconcordanță în manevrarea vislelor și torentul i-ar fi pedepsit crunt. În cel mai bun caz i-ar fi izbit mortal de stîncă, iar în cel mai rău i-ar fi strivit de ea. Deznodămîntul depindea deci de cine avea să fie mai tare: oamenii sau riul. Și duelul a început.

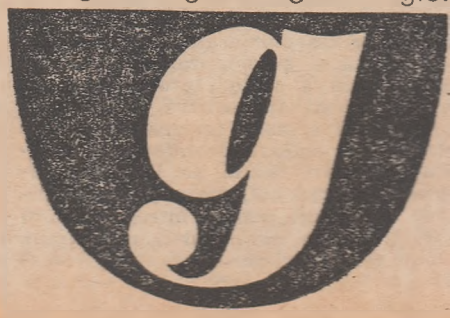
„Stîncă se apropia de noi cu viteza unui automobil căruia i se defectaseră frînele”, și-a amintit Larry mai târziu.

Vislele, cu amortizoare de cauciuc la vîrf, mențineau barca la o înfîmă depărtare de stîncă... În cele din urmă, riul a cedat. „Deși n-am înțîlnit în cale obstacole insurmontabile de gheață, erau totuși mult mai multe sloiuri decît ne așteptam. Dacă am fi întârziat numai o zi-două, cine știe cum s-ar fi încheiat călătoria?”.

S. Barsov

gLOBUL
• globul globul
• globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul
• globul globul globul globul

Cresc munții

Lanțul muntos Tian-Șan crește cu circa 8 milimetri pe an, lucru stabilit prin măsurători minuțioase și îndelungate. Grație unei aparaturi perfecționate s-au putut stabili și cauzele fenomenului respectiv: lanțul muntos Tian-Șan este supus la o presiune uriașă de subcontinentul indian. Ceea ce înseamnă că zona de nord-vest a lanțului muntos poate oricând suferi modificări active.

În momentul de față se elaborează recomandări pentru noile construcții care urmează a se ridica în această zonă unde formarea munților continuă. Este vorba în primul rând de construcția unor centrale electrice în Kirghizia și a unor întreprinderi și mine în Kazahstan.

În fotografie: Piscul Han-Tengri (8995 m)

DIN NOU IN ACTUALITATE

Misterul Nessie

Pe malul stîng al lui Loch Ness (Scotia), nu departe de orașul Inverness, privirea trecătorilor se oprește de la o vreme pe un stîlp cu inscripția: „Franck Searle. Cercetarea misterelor lui Loch Ness“.

Misterele pe care caută să le dezlege originalul cercetător privesc, după cum e lesne de ghicit, un nume azi binecunoscut - Nessie. Franck Searle afirmă că l-ar fi văzut pe bănuitul monstru din apele lacului de o săptămână și că de șase ori l-ar fi fotografiat.

— Prima oară l-am fotografiat la ora șase dimineața, o declarat Searle ziaristilor. Mă plimbam ca de obicei pe malul apei cu aparatul fotografic. Deodată am văzut că la circa un metru și jumătate de mine apa se involbură deși nu se simțea nici cea mai ușoară adiere de vînt. M-am gândit imediat la Nessie. Am potrivit aparatul și am făcut cîteva fotografii.

Întîmplări similare sînt de altfel povestite azi cu zecile. Pe malul lacului își ridică periodic corturi entuziaști din toate colțurile lumii mînați de dorința de a descoperi secretul monstrului din Loch Ness. Ba într-o zi telexurile agențiilor de informații au înregistrat chiar senzaționala știre că monstrul ar fi fost în sfîrșit prins și transportat la un muzeu zoologic. Dar știrea era datată... 1 aprilie.

În momentul de față, monstrul scoțian se află din nou în atenția opiniei publice, intrucît pentru lămurirea misterului său s-a deplasat la fața locului o expediție japoneză - cea mai puternică din cite au poposit pînă azi pe

malurile lui Loch Ness. Conducătorul expediției a declarat că nu are de gînd să țină seama de legendele care circulă pe seama presupusului monstru, ci intenționează să ia în considerare numai fapte reale. Expediția are, între altele, la dispoziție trei minisubmarine acționate fiecare de cîte trei inși. Modernele nave se pot scufunda, în caz de nevoie, pînă la 280 de metri spre a descoperi, dacă nu monstrul în carne și oase, măcar scheletul lui. Cercetătorii japonezi au, de asemenea, cu ei mai multe aparate de filmat sub apă, sonaruri etc. Căci nu intenționează să vinde monstrul, ci numai să-l fotografieze. Dealtfel, nici nu le-ar fi prea ușor să-l răpească scoțienilor.

Aflînd de sosirea expediției japoneze, un șofer de taxi din partea locului a declarat că dacă Nessie va fi într-adevăr găsit, el va trebui să rămînă în lac. „Altfel, ce-ar mai aduce turiști pe meleagurile noastre!“ și-a întărit el spusele. Poliția din Inverness e și ea hotărîtă să nu-i slăbească din ochi pe japonezi. Ca să nu mai vorbim de o dispoziție din 1933 a ministrului Afacerilor Interne britanic care stabilește că ființa vie din Loch Ness se află sub protecția legii și nu poate fi scoasă de acolo fără o aprobare specială. În caz contrar, precizează decizia, ar intra în acțiune legea.

REGI TRISTI

Ultima regină a tribului

O cheamă Eduarda, trăiește într-o mică așezare, Tikul, din peninsula Yucatan și este ultima „regină“ a tribului ei. Dar, spre deosebire de alte regine, Eduarda muncește cot la cot cu celelalte țărânci din sat, coace turte și cară vreascuri. Locuiește cu fiul ei, Antonio - care trudește din zori și pînă noaptea tîrziu pe un ogor, cu porumb - într-o colibă sărăcăcioasă care nu se deosebește defel de celelalte. Cu toate acestea membrii tribu-

lui îi respectă și îi consideră drept „regină“ și „regele“ lor...

Acum cîteva sute de ani, tribul Eduardei era cel mai puternic din peninsula Yucatan. După ce au fost supuși de conquistadori, viața indienilor a devenit neînchipuit de grea.

Tutul - un îndepărtat predecesor al Eduardei - un rege foarte bogat și care-și iubea mult poporul, s-a închinat lui Cortés, ba chiar i-a făgăduit să-și schimbe credința, spre a obține pacea pe care dorea s-o dăruiască popoului său. După puțin timp însă, spaniolii l-au izgonit din palat și l-au lăsat să se stingă încet, încet, într-o cruntă mizerie.

Regina Eduarda duce o viață la fel de grea. Unicul lucru de preț pe care-l mai are tribul este Cartea Sfîntă, păstrată cu multă grijă de Eduarda. Băstinașii nu vorbesc niciodată despre această carte, iar dacă vreun vizitator amintește de ea, schimbă imediat vorba.

Gubernatorul Yucatanului a încercat de mai multe ori să intre în posesia acestei cărți, oferind „reginei“ o casă frumoasă, cu grădină. Dar un bătrîn înțelept al tribului a avertizat-o pe Eduarda:

— Nu-l crede și nu-i da Cartea Sfîntă, fiindcă ai să împărțești soarta lui Tutul. După ce-o să-ți ia cartea, o să-ți ceară înapoi și casa, grădina...

AC DE COJOCUL URȘILOR ALBI

Maternitatea din insula Vranghel

Datorită marelui număr de vizuine pe care urșii albi și le „amenajează“ în insula Vranghel, din Marea Ciukotka, aceasta e o adevărată maternitate a simpaticilor plantigrade. Ceea ce a și făcut ca insula să intre în atenția specialiștilor sovietici ce se ocupă cu înmulțirea acestei specii de animale care, ca și balenele, este pe cale de dispariție. Încît acum insula Vranghel este o mare rezervație naturală, cea mai septentrională din lume, destinată studierii urșilor albi. În care scop, specialiști sovietici au conceput o nouă metodă de marcarea, ce permite marcarea urșilor chiar în vizuină, fără durere și, lucru foarte important,

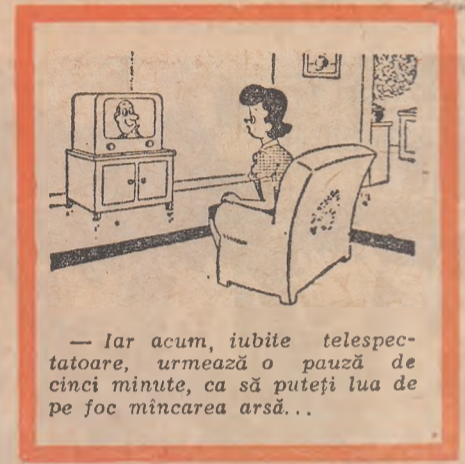
Marcarea chiar în vizuină

fără primejdie. Marcatorii folosesc un produs inofensiv care paralizază animalul timp de o oră sau două.

„Stăpinul Arcticii“ este un vagabond înăscut. Uneori el poate fi văzut călătorind pe mici ghețari în derivă, care îl duc dincolo de apele teritoriale unde viața îi poate fi pusă în primejdie. Căci, din păcate, în alte colțuri ale lumii, vinerea urșilor albi nu este întotdeauna interzisă, ba se practică chiar vînătoarea barbară, neșoptivă, cu elicopterul! Cu alte cuvinte, „emigratul“ nu are întotdeauna șansa să se reîntoarcă acasă; marcarea perfect vizibil pe blana albă îl poate feri însă de neplăceri.

Chemarea pămîntului ferm, au stabilit cercetătorii, nu este simțită decît de ursoaice, care alcătuiesc majoritatea „populației“, și anume în epoca reproducției, cînd încep să-și amenajeze vizuina. Este și momentul cînd specialiștii sovietici folosesc narcoticul amintit pentru a stabili în ce măsură a crescut sau a descrescut numărul urșilor. Ultima statistică a stabilit că insula Vranghel este populată de 200 de urși albi.

... varia ...
ia varia varia v...
a varia varia varia v...
varia varia varia varia v...
aria varia varia varia var...
a varia varia varia varia v...
aria varia varia varia varia v...
ia varia varia varia varia va...
varia varia varia varia varia

MASS MEDIA

Cărți pentru toți

În fiecare minut apare, undeva în lume, o carte. Încît într-un an se adună aproape 550 000 de titluri, cu un tiraj de 7-8 miliarde de exemplare. Un raport UNESCO informează că în ultimii 20 de ani numărul cărților editate s-a dublat, iar tirajul s-a triplat.

Cărți există de 4 000 de ani, dar ele au început să fie produse pe scară largă abia în urma introducerii tiparului, acum 500 de ani. Totuși, nici măcar metodele moderne folosite acum nu pot încă asigura o producție și o distribuție uniformă a cărții. Astfel, în Europa sînt publicate aproape jumătate din cărțile care apar pe tot globul. Adăugînd S.U.A. și Japonia se ajunge la 80 la sută din producția mondială. Numai Uniunea Sovietică participă cu 16 la sută la această producție. Dar abia o cincime din cărțile publicate în lume sînt tipărite în țările în curs de dezvoltare. Acesta a și fost unul din motivele pentru care, la propunerea U.R.S.S., a 16-a Conferință generală UNESCO a declarat anul 1972 drept Anul internațional al cărții. Cartea, principalul purtător al culturii și educației, trebuie să devină accesibilă tuturor popoarelor și tuturor oamenilor de pe glob. „Cărți pentru toți“ este un deziderat mai actual decît oricînd altădată.

Numeroase inițiative încearcă să îmbunătățească situația. Cu ajutorul UNESCO unele state africane au început să-și tipărească singure manualele școlare de care au nevoie. La Centrul de alfabetizare din Lucknow (India) au fost formați 12 000 de pedagogi și alți specialiști pentru campaniile de alfabetizare.

După cum a subliniat directorul UNESCO, Anul internațional al cărții a fost în primul rînd creația celor care nici nu-și mai pot închipui viața fără cărți, care le-au devenit un mijloc indispensabil de informare, de muncă sau de destindere. Progresele făcute de cinematografie, televiziune, electronică și automatizare nu au dus la o „criză a cărții“, pronosticată de unii pesimiști. Dimpotrivă, se pare că a făcut să crească cererea de literatură și, în general, de informații tipărite. Evaluări făcute de UNESCO citează, cu prudență, peste 25 de milioane de titluri pentru întreg secolul XX. Nu e de mirare deci că experți din diverse țări au început să vorbească despre o „explozie“ a cuvîntului tipărit.

— Astea-s macaroanele semi-fabricate pe care le căutați!
— Desen de A. Aleșicev

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI

Ați economisit statornic și ați izbutit să strângeți în căminul, în gospodăria dv., bunurile necesare.

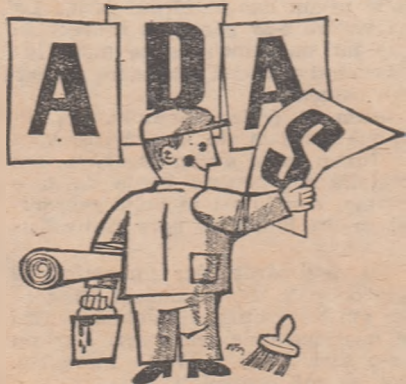
V-ați gândit ce pierderi puteți avea la aceste bunuri în cazul unui incendiu, al unei inundații, al unor defecțiuni la instalațiile de apă, canal, încălzire centrală sau de gaze ori în urma producerii altor evenimente neprevăzute?

Puteți fi feriți de asemenea pagube luând toate măsurile necesare de prevenire și utilizând mijlocul modern cel mai eficient: asigurarea.

În speță, solicitați asigurarea complexă a gospodăriei.

Costul acestei asigurări este foarte mic: în schimbul unei prime de asigurare de numai 2 lei pentru fiecare 1000 de lei sumă asigurată, aveți protecție prin asigurare în următoarele cazuri:

- pagube la bunurile din gospodărie, pentru o gamă foarte largă de riscuri;
- despăgubiri pentru urmările unor accidente întâmplătoare asiguratului și celuilalt soț la domiciliul lor;
- răspundere civilă a asiguratului și a membrilor familiei sale, adică despăgubirile pe care le datorează în calitate de locatari proprietarului imobilului în care locuiesc sau unor terțe persoane pentru avarierea

asigurați facultativ bunurile din gospodăria dv.

de bunuri și accidentarea de persoane la domiciliul asiguratului.

La încheierea asigurării nu vi se cere să întocmiți inventarul bunurilor asigurate; singuri estimați valoarea bunurilor din gospodăria dv. și solicitați asigurarea la suma dorită.

Asigurarea complexă a gospodăriei răspunde nevoilor curente de protecție prin asigurare a oricărei gospodării, de la sate sau de la orașe.

Pentru încheierea asigurării vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

I.I.S.
„11 IUNIE”
GALATI

Calea Prutului nr. 50 A
PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZA DE COMANDA URMĂTOARELE PRODUSE:

- Cataramă ștanțată pentru cordoane și încălțăminte, ornamente pentru pantofi; rame, garnituri și accesorii pentru poșete; broaște, minere, colțare și alte accesorii pentru geamantane, valize și serviete.
- Mobilier industrial — mese, birouri, fișete metalice, bancuri cu 1-3 menhine.
- Timplărie metalică — uși și ferestre. Paturi metalice — tip spital, internat sau pentru copii; lopiți, greble.
- Găleși zincate, cutii pentru lacuri și vopsele, cutii pentru cremă (litografiate).

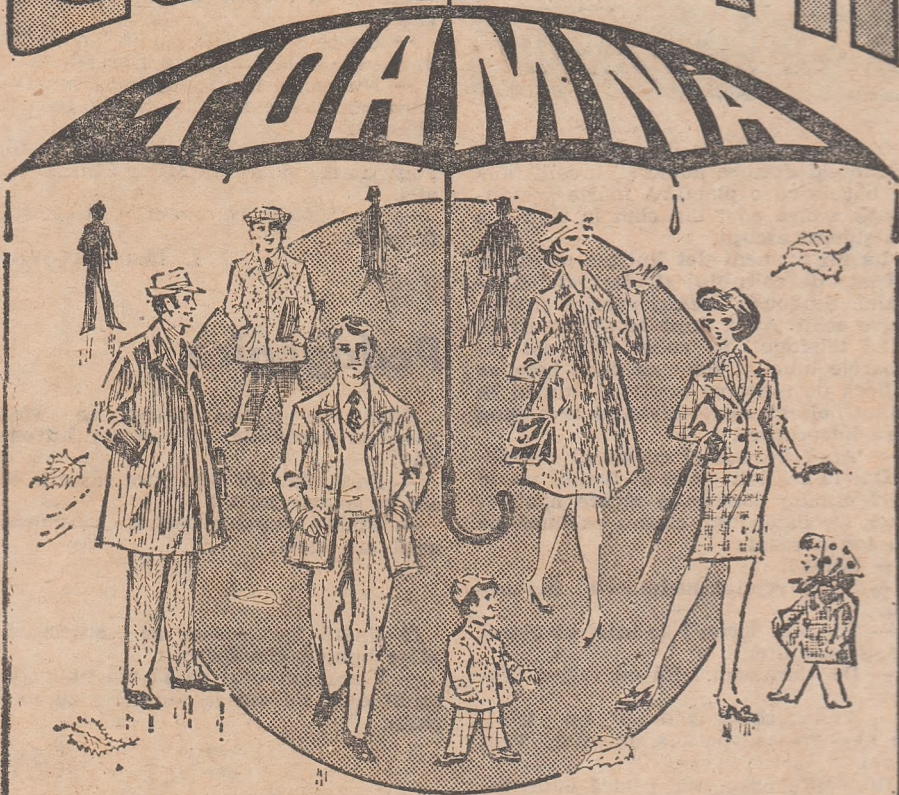
EXCURSII DE REVELION!

- BUNĂ DISPOZIȚIE!
  - ANTREN!
  - AMBIANȚA PITOREASCA!
- Toate acestea vă așteaptă în excursiile organizate de către ÎNȚREPRINDEREA DE TURISM, HOTELURI, RESTAURANȚE — BUCUREȘTI cu ocazia revelionului 1974 pe:
- Valea Prahovei (Predeal, Sinaia, Bușteni)
  - Valea Oltului (Călimănești, Căciulata, Govora, Olănești)
  - La cabanele de pe Valea Prahovei și Valea Ialomiței
  - Iași, Piatra Neamț, Tg. Neamț, Agapia, Cluj, Sibiu.
  - Pe litoral: NEPTUN, MANGALIA, MAMAIA și EFORIE NORD
  - În stațiunile: Tușnad, Sovata, Borsec, Slănic-Moldova, Pucioasa și Hereulane.
- Informații și inserții în filialele de turism din Calea Victoriei nr. 100, Bd. Republicii nr. 68.
Telefon 14.08.00 și 15.74.11

UN BOGAT SORTIMENT DE

CONFECTII DE TOAMNĂ

MAGAZINELE VĂ AȘTEAPTĂ CU CELE MAI NOI MODELE DE SEZON TAIIOARE, PARDESIE, COSTUME, TRICOTAJE, ÎNCĂLȚĂMINTE

Covorase-stergătoare

Și aspectul estetic al lucrurilor mărunte contribuie la înfrumusețarea căminului dv....

Covorășul-stergător este un obiect casnic pe cât de decorativ, pe atât de util. El te întâmpină încă la intrarea în apartament, dar este foarte practic și între vestibul și locuință, pe balcon și chiar în autoturism.

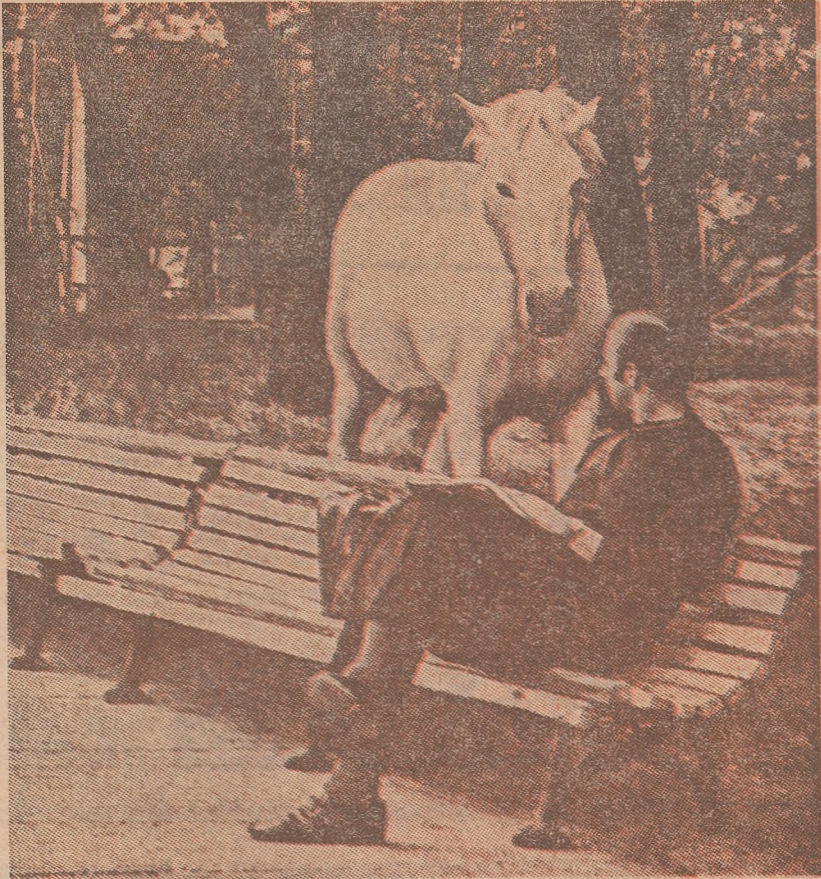
Magazinele de specialitate v-au pregătit o surpriză: covorașele-stergătoare importante din China și din India. Tesute, plușate, vopsite în fir și imprimate, într-o mare varietate de dimensiuni — de la 30x45 cm până la 45x75 cm — ele sînt fabricate din fibre de bambus, coir sau sisal cu rezistențe superioare. Se întrețin ușor, prin simplă scuturare, și asigură o curățenie perfectă, absorbind instantaneu praful de pe tălpi.

Probele la care au fost supuse le-au dat un certificat care le recomandă de la sine: durata medie de folosire — minimum 5 ani!

Vizitați în magazine expozițiile cu întregul sortiment.

Prețuri oricui accesibile: de la 24 lei la 107 lei bucata.

— Poți să întorci pagina!...

Foto: A. Silin

Schimburi culturale

Telefonul din biroul directorului administrativ al unui magazin de mobilă sună prelung.

— Tovarășe Turov, aici e Rjvabii. De la Asociația oamenilor de teatru. Nu înțelegeți? Salutări de la Stella Evgheneevna.

— Aha, acum știu.
— Scuzați-mă, Veniamin Arnoldovici, aș vrea să știu dacă ați primit garnituri de mobilă de bucătărie...?

— Am câteva.
— Ați văzut „Hamlet”-ul de la Taganka?

— Nici nu știu cine e. N-avem bază de desfacere la Taganka.

— Nu, e vorba de piesa de teatru „Hamlet”. E imposibil de găsit bilete! Dar dv. aveți un noroc extraordinar; am reușit să obțin niște bilete cu ajutorul fratelui lui... ei, cineva care lucrează la Ministerul Industriei Ușoare.

— Să se ducă el.
— Poate vrea soția dv. să vadă spectacolul.

— Nu, nu-i place teatrul.

— Atunci poate vreți să vedeți „Spartacus”?

— Să mă mai gândesc. Cu cine joacă „Spartak”?

— A, nu! E un alt spectacol — de balet. Mătușa mea mi-a făcut rost de un bilet.

— Mulțumesc, să se ducă dinsa.

— Cine-i la telefon? Arnold Veniaminovici?

— Nu. Invers.

— Vă rog să mă iertați Veniamin Arnoldovici; la telefon e Nesvetailo de

la Uniunea artiștilor plastici. Salutări de la Stella Evgheneevna.

— Nu mai avem garnituri de mobilă de bucătărie.

— Tovarășe Turov, nu vreți să vizitați expoziția lui Siqueiros?

— Ce expune?

— Tablouri.

— Dar covoare?

— Nu. Numai tablouri monumentale.

— Ce dimensiuni?

— Zece pe douăzeci.

— N-am așa pereți.

— Peisaje nu vă plac?

— Poftim?

— Mă refer la pictura din secolul XIII.

— Cred că nu.

— Dar icoane?

— Amice, eu sînt ateu.

— Alo, respectele mele, tovarășe Turov. La telefon e Zamislaev. Ce părere aveți despre Dostoevski?

— Care, de la secția de blănărie?

— Nu, e un scriitor clasic; a scris romanul „Crimă și pedeapsă”.

— Știu, știu, dar garnituri de bucătărie nu mai avem.

— Salutări de la Stella Evgheneevna.

— Mulțumesc, dar garnituri tot nu mai sînt.

— Dacă vreți, vă trimit nouăsprezece volume de poezii lirice.

— Au și ilustrații?

— Evident. Dar aș dori să vă rog și eu ceva: să-mi procurați o sufragerie și un dormitor compuse din nouăsprezece piese.

— Va să zică, pentru fiecare volum de poezie câte o mobilă?

— Bine, treacă de la mine, vă mai dau și un „Kafka”.

— Zău! ? Asta da, e o veste bună!

Știl de cînd caut un ibric de cafea? Te rog, trimite-mi două. Unul pentru Stella Evgheneevna.

Evgheni Șatko

Mare lucru, increderea!

Probabil că și dv. știți ce bine te simți cînd constăți că oamenii din jur au încredere în vorbele tale, dar plăcerea e și mai mare cînd te bucuri de încredere din partea unor necunoscuți. Cînd vezi că oamenii au încredere în tine, parcă și viața ți se pare mai frumoasă, pe cînd neîncrederea mîhnește, doare. Dar în loc de vorbe, care zboară, mai bine să vă dau două exemple concrete.

Deunăzi am întîrziat la serviciu. Vreo treizeci de minute. Cum am ajuns am intrat în birou la șeful meu, Alexandru Andreievici, și i-am spus:

— Azi dimineață, la ora obișnuită, m-am urcat în troleibuz ca să vin la serviciu. La un moment dat însă, înainte de stația Mitnikovski, o femeie care se afla lângă mine a leșinat. Am sărit și am luat-o în brațe, după care am coborît din troleibuz ca să ia aer. Apoi am alergat la un telefon public să chem salvarea; pînă să vină i-am făcut respirație artificială. De asta am întîrziat de la serviciu. Dar, pentru orice eventualitate, mi-am notat numele și adresa unde stă femeia. Poftim: Andronova Daria Borisovna, născută în 1913. Cînd o să iasă din spital o să poată confirma spusele mele. Asta, evident, numai dacă n-aveți încredere. Din păcate însă nu are telefon. Acum faceți ce vreți: admonestați-mă, concediați-mă. Dar n-am putut să fac altfel.

Alexandru Andreievici a dat din mîna și m-a rugat să las prostiile. I-am mulțumit și m-am dus în biroul meu... La prima vedere s-ar părea că treizeci de minute nu sînt cine știe ce mare lucru, dar cînd vezi cită înțelegere găsești la unii oameni...

Și acum al doilea exemplu. Nu de mult, mă duceam de la serviciu spre casă. Într-o mină aveam servieta, iar în cealaltă un pepene verde de zece kilograme. Am intrat în holul metroului și m-am îndreptat spre controloare:

— Nu vă supărați, dar am amîndouă mîinile ocupate. În buzunarul stîng al hainei am o legitimație valabilă pentru toate mijloacele de transport. Dar nu pot s-o scot. Dacă n-aveți încredere, vă rog să mă controlați.

Controloarea mi-a răspuns prompt:

— Sigur, trebuie să vă controlez.

Am rămas stupefiat. M-am dat la o parte, am pus jos pepenele și m-am dus la un automat ca să schimb zece copeici.

S-ar putea spune că cinci copeici sînt un fleac, dar e totuși neplăcut...

Anatoli Ras

• umor •

ur umor umor u
r umor umor umor u
umor umor umor umor u
ior umor umor umor u
umor umor umor umor u
nor umor umor umor um
r umor umor umor umor u
mor umor umor umor um

cincisprezece ani de închisoare. Să se învețe minte!

Mult timp, Ștukovski se răsuci cînd pe-o parte, cînd pe cealaltă, gemu și tuși în urechea soției, dar nu izbucni să adoarmă. Enervat, se ridică iar din pat, se duse la telefon, ridică receptorul și formă un număr.

— Alo? se auzi un glas somnoros.

Neștiind cum să înceapă, Ștukovski făcu:

— Salut!

— Salut! îi răspunde mirat glasul.

— Ce faci, dormi?

— Da, dormeam, oftă glasul.

— Atunci, du-te la dracu! tipă Ștukovski în culmea fericirii și trînti telefonul rizînd în hohote.

Apoi, foarte bucuros, se culcă iar ca să-și continue visele.

Mihail Kazovski

Pentru atmosferă...

Cernopiatov abia se tîra pe alea pustiie a parcului. Murea de sete. Odată cu primele zile de toamnă toate chioșcurile cu răcoritoare fuseseră închise.

Dar deodată... Să nu-și creadă ochilor. La capătul unei alei strălucea vesel în soare un chioșc nou-nouț și multicolor. Doi tineri în bluze roșii sorbeau tac-ticos bere. Într-o latură se atinea un milițian urmărindu-i cu invidie, cum i s-a părut lui Cernopiatov.

— O cană cu bere! a rostit pe un ton hotărît Cernopiatov, apropiindu-se de chioșc. Și un sandviș. Văzuse un munte de sandvișuri cu sardele pe un platou uriaș.

Dar vînzătoarea nici nu s-a clintit.

— Iar e un străin în cadru, Onișcenko! a dădud în microfon un glas din tufe. Și un sandviș. Văzuse un munte de sandvișuri cu sardele pe un platou uriaș.

Șeful echipei și alergă spre Cernopiatov.

— Ce cauți pe platoul de filmare? Nu vezi că se filmează?

— Fiți gata! s-a auzit din nou glasul din tufe. Filmăm dubleta o sută cincisprezece!

Tinerii în cămăși roșii au ridicat în silă cîmile.

— De ce sînt goale cîmile? a răcnit glasul din tufe. Umple-le, Dusia!

— Nu mai e bere, a ripostat însă tî-năra vînzătoare și a trîntit cu zgomot oblonul.

— Gata, a intervenit atunci regizorul.

Pentru azi e de ajuns. Miine filmăm tot aici.

— Dacă găsim bere, a oftat directorul filmului.

I. Iaroslavțev

Pedagogice

După ce explică elevilor ce sînt punctele cardinale, învățătorul întrebă:

— Dacă stau cu fața spre răsărit, ce am în spatele meu?

— Umbra dumneavoastră, răspunde unul din elevi.

O tînră învățătoare se adresează către bunicii elevilor ei:

— V-am convocat ca să mă plîng de copiii dv. I nu vin la ședințele cu părinții.

Învățătorul: „Eu am citit, tu ai citit, el a citit, ea a citit...” Victor, repetă ce am spus.

Elevul: Noi toți am citit, tovarășe învățător.

— La sfîrșitul săptămîinii vreau și eu să fiu liniștit!